

T.C.
ABANT İZZET BAYSAL ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
GÜZEL SANATLAR EĞİTİMİ ANABİLİM DALI
MÜZİK EĞİTİMİ BİLİM DALI

ORTAOKUL ÖĞRENCİLERİNİN MÜZİK BEĞENİ VE
DİNLEME TERCİHLERİNİN İNCELENMESİ:
DİYARBAKIR / HANİ ÖRNEĞİ

Yüksek Lisans Tezi

Hazırlayan
Ceren ALBAYRAK

Danışman
Prof. Dr. Ahmet Serkan ECE

BOLU, ARALIK-2016

YÜKSEK LİSANS TEZİ ONAY FORMU

Ceren ALBAYRAK tarafından hazırlanan “Ortaokul Öğrencilerinin Müzik Beğeni ve Dinleme Tercihlerinin İncelenmesi: Diyarbakır/ Hani Örneği” başlıklı çalışma jüri tarafından Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı, Müzik Bilim Dalında Yüksek Lisans tezi olarak kabul edilmiştir. 23/12/2016

Jüri Üyeleri

İmza

Üye (Tez Danışmanı) : Prof. Dr. Ahmet Serkan ECE

Üye :Doç.Dr.Öznur ÖZTOSUN ÇAYDERE

Üye :Yrd.Doç.Dr. Sevilay KİLMEN

Eğitim Bilimleri Enstitüsü'nün Onayı

Prof. Dr. Türkan ARGON
Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürü

Yüksek Lisans Tezi olarak sunduğum, Ortaokul Öğrencilerinin Müzik Beğeni ve Dinleme Tercihlerinin İncelenmesi: Diyarbakır/ Hani Örneği başlıklı çalışmanın yazılmasında bilimsel ve etik kurallara uyduğumu, başkalarının eserlerinden yararlanılması durumunda atıfta bulunduğumu, kullanılan verilerde herhangi bir tahrifat yapmadığımı, tezin tamamının ya da bir kısmının bu üniversite veya başka bir üniversitede bir tez çalışması olarak sunulmadığını beyan ederim. 23/12/2016

Ceren ALBAYRAK

Canım aileme...

TEŞEKKÜR

Bu çalışmanın gerçekleştirilmesinde, değerli bilgilerini benimle paylaşan, desteğini esirgemeyen, kullandığı her kelimenin hayatıma kattığı önemini asla unutmayacağım saygıdeğer danışman hocam; Prof. Dr. Ahmet Serkan ECE' ye, çalışma süresince tüm zorlukları benimle göğüsleyen ve hayatımın her evresinde bana destek olan değerli aileme sonsuz teşekkürlerimi sunarım.

Ceren ALBAYRAK

İÇİNDEKİLER

YÜKSEK LİSANS TEZ ONAY FORMU	ii
ETİK İLKELERE UYULDUĞUNA İLİŞKİN BEYAN.....	iii
İTHAF.....	iv
TEŞEKKÜR.....	v
İÇİNDEKİLER	vi
TABLolar	ix
ÖZET	x
ABSTRACT.....	xi
ÖNSÖZ	vii
I. BÖLÜM	
1. Giriş.....	1
1.1. Problem Durumu	3
1.2. Problem Cümlesi	4
1.3. Alt Problemler	4
1.4. Amaç	4
1.5. Önem	5
1.6. Sayıtlılar	5
1.7. Sınırlılıklar	5
1.8. Tanımlar	6
II. BÖLÜM	
2. Kuramsal Temeller Ve İlgili Literatür	7
2.1. Beğeni	7
2.2. Müzik Beğeni İlişkisi	7
2.3. Türkiye’deki Başlıca Müzik Türleri.....	9
2.3.1. Arabesk müzik	9
2.3.2. Pop müzik.....	10
2.3.3. Rap müzik	10

2.3.4. Klasik batı müziği	11
2.3.5. Türk halk müziği	12
2.3.6. Türk sanat müziği	12
2.3.6.1. Dini (Tasavvufi) müzik	13
2.3.7. Caz müzik	13
2.4. İlgili Literatür	13
2.4.1. Yurtiçi Araştırmaları	13
2.4.2. Yurtdışı Araştırmaları	18
2.5. Diyarbakır Hani İlçesi Coğrafi Konumu ve Tarihçesi	20
2.5.1. Coğrafi konum	20
2.5.2. Tarihçesi	22
III. BÖLÜM	
3. Yöntem	23
3.1. Araştırmanın Modeli	23
3.2. Evren	23
3.3. Araştırma Gurubu	24
3.4. Veri Toplama Araçları	24
IV. BÖLÜM	
4. Bulgular Ve Yorumlar	25
4.1. Birinci Alt probleme ilişkin bulgular ve yorum	25
4.2. İkinci Alt probleme ilişkin bulgular ve yorum	27
4.3. Üçüncü Alt probleme ilişkin bulgular ve yorum	30
4.4. Dördüncü Alt probleme ilişkin bulgular ve yorum	30
4.5. Beşinci Alt probleme ilişkin bulgular ve yorum	31
V. BÖLÜM	
5. Tartışma, Sonuç ve Öneriler	32
5.1. Birinci alt probleme ilişkin sonuç ve tartışma	32
5.2. İkinci alt probleme ilişkin sonuç ve tartışma	35
5.3. Üçüncü alt probleme ilişkin sonuç ve tartışma	35
5.4. Dördüncü alt probleme ilişkin sonuç ve tartışma	36
5.5. Beşinci alt probleme ilişkin sonuç ve tartışma	36
5.6. Öneriler	36

KAYNAKÇA.....	38
EKLER.....	43
Ek 1. İl Milli Eğitim Müdürlüğü Araştırma İzni	44
Ek 2. Araştırma Onay Formu	45
Ek 3. Müzik Beğenisi Anket Soruları.....	46
Ek 4. Kişisel Bilgi Formu	49

TABLolar DİZİNİ

Tablo 1.1. Öğrencilerin sıklıkla dinlemeyi tercih ettikleri müzik türleri	25
Tablo1.2. Öğrencilerin dinledikleri şarkıcı isimleri ve dinleme sıklıkları	26
Tablo1.3. Öğrencilerin dinledikleri şarkı isimleri ve dinleme sıklıkları	26
Tablo 1.4. Öğrencilerin dinledikleri grup isimleri ve dinleme sıklıkları	27
Tablo 1.5. Öğrencilerin cinsiyetleri ve müzik tercihi	28
Tablo 1.6. Öğrencilerin cinsiyete göre dinledikleri şarkıcı isimleri.....	28
Tablo 1.7. Öğrencilerin cinsiyete göre dinledikleri şarkıcı ve şarkı isimleri	29
Tablo 1.8. Öğrencilerin cinsiyete göre dinledikleri grup isimleri	29
Tablo 1.9. Öğrencilerin ders çalışırken müzik dinleme durumları	30
Tablo 1.10. Öğrencilerin ders çalışırken müzik dinleme amaçları	30
Tablo 1.11. Öğrencilerin müzik dinlerken kullandıkları araçlar	31

ÖZET

ORTAOKUL ÖĞRENCİLERİNİN MÜZİK BEĞENİ VE DİNLEME TERCİHLERİNİN İNCELENMESİ: DİYARBAKIR/ HANİ ÖRNEĞİ

Albayrak, Ceren

Yüksek Lisans Tezi

Güzel Sanatlar Eğitimi Ana Bilim Dalı

Müzik Eğitimi Bilim Dalı

Tez Danışmanı: Prof. Dr. Ahmet Serkan ECE

Aralık-2016, xii + 49 Sayfa

Bu araştırmanın temel amacı, ortaokul öğrencilerinin müzik beğenilerini cinsiyet değişkenine göre incelemektir. Bu amaç doğrultusunda, uzman görüşleri aracılığıyla, 2012-2013 eğitim-öğretim yılında Diyarbakır Hani ilçesinde MEB'e bağlı genel müzik eğitimi veren, rastgele seçilen 4 ortaokulda okulunda 5,6,7 ve 8. Sınıf düzeyinde öğrenim gören toplam 301 öğrenciye uygulanmak üzere 'Müzik Beğeni ve Tercih'i' anket hazırlanmıştır. Bu ankettten elde edilen veriler aracılığıyla, Hani ilçesinde öğrenim gören ortaokul öğrencilerinin farklı müzik türlerine ilişkin tercihleri cinsiyet, müzik dinlerken kullandıkları kitle iletişim araçları değişkenlerine göre belirlenmeye çalışılmıştır. Katılımcılara uygulanan anketler sonucu elde edilen veriler, kodlanarak bilgisayar ortamına aktarılmış, bilgisayar ortamına aktarılan bu veriler SPSS 18 programı kullanılarak çözümlenmiştir. Araştırmadan elde edilen bulguların yorumlanmasında frekans, yüzde, testleri kullanılmıştır. Araştırma sonucunda, öğrencilerin arabesk müzikleri tercih ettikleri sonucuna ulaşılmış ve ulaşılan sonuçlar doğrultusunda çeşitli öneriler sıralanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Müzik, müzik beğeni, müzik tercihleri, ortaokul öğrencileri.

ABSTRACT**INVESTIGATIONS ON THE MUSIC AND LISTENING PREFERENCES OF
SECONDARY SCHOOL STUDENTS: DİYARBAKIR/HANİ EXAMPLE**

Albayrak, Ceren

Master Thesis

Department of Fine Arts Education Department of Music Education

Thesis Supervisor: Prof. Dr. Ahmet Serkan ECE

December-2016, xii + 49 Pages

The main goal of this research, Examine the music enjoyment of middle school students according to the variables such as sex. For this purpose, through expert opinions, a total of 301 students who are studying at 5th, 6th, 7th and 8th grade levels in four randomly chosen schools of secondary education, which provide general music education in the province of Diyarbakır Hani in 2012-2013 academic year, Music Rating and Preference 'questionnaire prepared Through the data obtained from this questionnaire the middle school students who are educated in Hani is tried to determine according to variables preferences regarding different musical genres, gender, mass media that they listen to music. Questionnaires applied to the participant are the result of the obtained data, is computerised by coding and this data transferred to the computer environment is analyzes by using SPSS 18 programs. Percentage, tests were used in interpreting the findings obtained from the research. As a result of the research, students reached the result of choosing arabesque music and various suggestions are arranged in the direction of the achieved results.

Key words: Music ,music appreciation,music preferences, the secondary school students.

ÖNSÖZ

Türkiye’de müzik beğeni ve müzik tercihleri üzerine yapılmış birçok çalışma görülmektedir. Bu çalışmalar Türkiye’nin farklı bölgelerinde yapılmış ve farklı yaş grupları üzerinde uygulanmıştır. Dünya genelinde müzik beğenisi üzerine yapılmış çalışmaların sonuçları çoğunlukla tercih edilen müzik türünün pop müzik olduğunu göstermektedir. Fakat Türkiye’nin doğu illerinde müzik beğeni oldukça az çalışılmıştır. Araştırma sonuçlarının neden böyle olduğu düşünüldüğünde dünyanın tek kutuplu olma yolunda ilerlediğini ve küreselleşmenin de etkisiyle dünya genelinde insanlar pop müzik dinlemeyi tercih etmektedir. Diyarbakır ili Hani ilçesinde yapılmış olan bu araştırma sonuçlarına bakıldığında Türkiye’de yapılan araştırmaların dışında bir sonuç çıkmış ve ortaokul öğrencilerinin ilk sırada arabesk müzik dinlediği görülmüştür.

I. BÖLÜM

1. Giriş

En bilinen tanımıyla duygu ve düşüncelerin sesler yoluyla aktarılması olarak bilinen müziğin, insanla tanışması anne karnından başlar ve ölümüne kadar devam eder. Bebeklik döneminde annelerin söylediği ninniler, çocukluk döneminde çizgi film müzikleri, gençlik çağında kişisel beğenilerin oluşmaya başladığı dönemde ise tercih edilen müzik türlerinin oluşmasında en temel belirleyici yaşanan coğrafya ve kültürel faktörler olduğunu söylenebilir. Müzik tercihleri açısından bakıldığında ise; bir taraftan doğuştan gelen reflekslerle çevreye uyum sağlamakta birlikte; diğer yandan çevreden alınan müziksel etkilere göre kişisel müzik zevkleri oluşmaya başlamaktadır.

Ulutürk (2008)'e göre çocuk, girdiği sosyal ortamlarda gittikçe iletişim kurma, bilgi alma-verme, sosyal rahatlık, kendine ve başkasına güvenme, arkadaşlık kurma, sürdürebilme vb. gibi davranışları, geliştirirken bu alanlarda geçirdiği müziksel yaşantılar da müzik tercihlerini oluşturmaya etki edecektir. Bununla birlikte müzik beğenileri etkileyen temel belirleyici olan aile, müzik kültürü oluşmasındaki en önemli bağlayıcıdır.

İlyasoğlu (2003)'na göre müzik; diğer sanat dalları arasında en ilkel ve en temel güdülerden kaynaklanmış olanıdır. Öncelikle doğadaki sesleri taklit etmek için sesini kullanan insanlar daha sonra yalnızlığını unutmak, doğa güçlerine tapınmak için mırıldanmaya başlamıştır. İnsanların yerleşik yaşam düzenine geçtiklerinde ise müzik büyüleyici, hastaları iyileştirici ve toplum içinde uyarıcı işlevler kazanır. Müzik sanatı zaman içinde giderek düşünce ve imge gücünü, uyarmış, her çağda, her kültürde kendine özgü bir üslup, o toplumun gereksiniminden doğan bir anlatım yolu bulmuştur. Toplumların kültürlerini en iyi yansıtan sanat dallarından olan müzik, yerleşik hayata

geçilmesinin ardından zamanla da farklı işlevler kazanmıştır. Müzik kültü özellikle de günümüzde, durağan olmaktan ziyade hareketli durumdadır; iç ve dış baskıların etkisiyle de sürekli olarak yenilenmekte ve değişmektedirler. Bir müzik kültürünün yalıtılmış, durağan, dış dünyadan etkilenmemiş olduğunu düşünmek hatalı bir yaklaşım olacaktır.

Müzik, kültürlerin diğer nesillere aktarılmasında da önemli bir rol oynar. Halen Anadolu'da devam eden aşıklar geleneğinde sazlar eşliğinde söylenen türküler, taşlamalar, destanlar, yaşanmış önemli olaylar nesilden nesillere aktarılması bunu en güzel örneğidir.

Uçan (2005)'ın da belirttiği gibi müzik kültürleri arasındaki geçmişle şimdi, şimdiyle gelecek, sonuç olarak geçmiş ve gelecek arasında kültürel bağın sürekliliğini sağlar. Her toplumda, coğrafyada farklılık gösteren kültürün, müzik üzerindeki haklı etkisi tartışılmaz bir geçektir. Bu etki bölgeden bölgeye, ilden ile, ilçeye, kasaba ve köylere göre farklılık göstermektedir. Sosyoekonomik durum, o coğrafya da yaşanan savaşlar, ölümler, hastalıklar, doğal afetler vb. olaylar müziği direk olarak etkilemektedir.

Uçan (2005)'a göre kültür eski çağlardan bu yana süzülerek aktarılırken olduğu gibi kalmaz, evrimle insanın kültürel evrimi:

- a. Yaşantılar, deneyimler ve sınavımlar geçirme, edinme, kazanma
- b. Araç (alet) ve gereç yapma, üretme, kullanma ve geliştirme
- c. Dil (ler) oluşturma, kullanma, geliştirme
- d. Bütün bunlar biriktirme, birikimini koruma, aktarma ve geleceğe taşıma yoluyla biçimlenir.

Bu olgu, bütünüyle insanın müziksel evrimi için de geçerlidir.

Bu evrim insanların müzik beğenileri için de geçerli sayılabilir. Ulusların kültür ve sanat beğenilerinin zaman içinde siyasi, toplumsal ve ekonomik gelişimleriyle paralel olarak değişmesiyle birlikte, dinledikleri müzik türlerinin de değişmekte olduğu

günümüzde tüketen topluma hitap eden popüler müziklerin yaygın olduğunu görmekteyiz. Ülkemizde müzik, onu dinleyenlerle bütünleşmiş, ekonomik, sosyal durum, coğrafya müziğin içeriğini ve biçimini etkilemiştir. Durum böyleyken ülkemizin doğusu ve batısına dinlenen müziklerin farklılık göstermesi ön görülebilir bir gerçekliktir.

1.1. Problem Durumu

Türkiye coğrafyası, sanatın hemen hemen her çeşidini barındıran zengin bir kültürel mirasa sahiptir. Binlerce yıllık insanlık tarihi boyunca farklı medeniyetlerin, farklı kültürlerin ve farklı müziklerin yaşatıldığı bu topraklarda zamanla birlikte değişen kültürler birbirlerinin yerini alarak kültürel bir miras günümüze bırakmaktadır. Bu birikime bir de yakın tarihin ve milli kültürün ürünü olan müzikal değerler eklendiğinde Anadolu'nun müzik kültürü bakımından ne kadar zengin olduğu daha net ortaya çıkmaktadır (Altay, 2009). Bu miras ülkemiz coğrafyasının her yerinde farklı olarak karşımıza çıkmaktadır. Farklı coğrafyalarda, müzik beğenileri de o yerin sosyo-ekonomik durumu, iklimi ve bölgenin diğer koşullarına göre farklılık göstermektedir. Sosyal bir varlık olan insan da bu etkilerin araştırılmasında en iyi birincil kaynaktır.

Araştırmada doğunun en gelişmiş gözde ili olarak bilinen Diyarbakır'ın, Hani ilçesinde öğrenim gören ortaokul öğrencilerinin müzik beğenilerinin yaş, cinsiyet gibi değişkenler açısından incelenip öğrencilerin müzik dinleme davranışlarını betimsel olarak ortaya konulması hedeflenmektedir. Bunun için öncelikle müzik beğenilerini ortaya koymaya çalışılacağı için bölgenin fiziki ve sosyal yapısını açıklamak yerinde olacaktır. Hani Bingöl sınırında bulunması, Diyarbakır'a bir saat mesafede olması, ayrıca yaşanan terör olaylar nedeniyle ilin nimetlerinden yararlanamamış ve geride kalmış bir ilçedir.

Araştırmacıyı bu çalışmaya iten en temel sebep, Hani ilçesinde müzik öğretmeni olarak görev yaptığı Cumhuriyet Yatılı Bölge Ortaokulu öğrencilerinin dinledikleri müziklerdir. Öğrencilerin dinledikleri arabesk-rap olarak bilinen müzik türünün şarkı

sözlerinin oldukça depresif, insanları karamsarlığa iten, büyük acıların yaşandığı olayların anlatıldığı şarkılar oldukça dikkat çekici olmuştur. Bu durumun ilçedeki diğer merkez okullarında da aynı olduğunu gözlemlenmiştir.

Diğer illerde yapılmış benzer çalışmalara rastlanmıştır ve incelemeler sonucunda genellikle öğrencilerin pop kültürünün etkisi altında olduğunu belirlenmiştir. Bu nedenle bu çalışmanın diğer çalışmalardan farklı olarak doğuda bir ilçenin Ortaokul öğrencilerinin müzik profillerinin incelenmesi bakımından ilk çalışmalardandır. Çıkan sonucun doğu illerinde ve birçok yönden geri kalmış bir ilçedeki ortaokul öğrencilerinin müzik profillerini gözler önüne serilmesi açısından önemlidir.

1.2. Problem Cümlesi

Diyarbakır, Hani ilçesinde öğrenim gören ortaokul öğrencilerinin müzik beğenileri ve müzik dinleme tercihleri nasıldır?

1.3. Alt Problemler

1. Öğrencilerin müzik beğenileri oluşturan başlıca müzik türleri, müzik grupları, şarkı ve şarkıcı isimleri nelerdir?
2. Öğrencilerin müzik tercihleri cinsiyete göre dağılımı nasıldır?
3. Öğrenciler ders çalışırken müzik dinleme durumları nasıldır?
4. Öğrencilerin ders çalışırken müzik dinleme amaçları nelerdir?
5. Öğrenciler müzik dinlerken hangi araçları kullanmaktadırlar?

1.4. Amaç

Bu araştırmada amaç; Diyarbakır Hani ilçesinde öğrenim gören ortaokul öğrencilerinin müzik beğenilerinin ne yönde olduğunu cinsiyet değişkeni çerçevesinde

inceleyip doğuda bir ilçe örneğini gözler önüne sermektir. Yaşanılan çevrenin şartlarına göre şekil alan insan beğenilerinin gerek doğanın çetinliği, gerekse fiziki yapının, terör olaylarının yoğun yaşanması nedeniyle diğer ilçelerden ayrılan Hani ilçesinde öğrenim gören ortaokul öğrencilerinin ne tür müzik dinlemeyi tercih ettiklerinin gözler önüne serilmesinde katkısı olacağı düşünülmektedir.

1.5. Önem

Bu araştırma Güneydoğu Anadolu Bölgesinde ortaokul öğrencilerinin müzik beğenilerini ortaya koyacak ilk çalışmalardan olması nedeniyle önemlidir. Diyarbakır'ın, Hani ilçesinde öğrenim gören ortaokul öğrencilerinin müziksel beğenilerinin, dinleme tercihlerinin belirlenmesi öncelikle ilçedeki müzik tercihlerini de yansıtacağından ilçe için önem arz etmektedir. Öğrencilerin müzik tercihleri, müzik dinlerken en çok hangi araçlardan yararlandıkları, dinlemeyi tercih ettikleri sanatçılar, öğrencilerin müzik profillerinin belirlenmesi ve çıkan sonuçlardan yola çıkarken diğer bölgelere göre farklılık gösterip göstermediğini de belirleyebileceği için de ayrıca önem taşımaktadır. Çalışma öncelikle bölgesel bir sonucu temsil etmesi açısından ve aynı zamanda da diğer bölgelere yapılan araştırmaların sonuçlarıyla değerlendirilebilecek olması nedeniyle de önemlidir.

1.6. Sayıtlar

Öğrenciler, araştırmada kullanılan ölçme araçlarındaki ifadelerle yönelik görüşlerini içtenlikle belirtmişlerdir.

1.7. Sınırlılıklar

Bu araştırma, Diyarbakır İli Hani ilçesinde öğrenim gören öğrencilerin görüşleri ile Müzik Beğeni Ölçeği ve Öğrencilerin Müzik Dinleme Tercihlerini belirlemeye yönelik olarak hazırlanan soruların verileri ile sınırlıdır.

1.8. Tanımlar

Müzikal beğeni: Müzikal beğeni, anne karnında bebeklerin müziklere verdikleri tepkilerle başlar. Çocukların ilkokuldan yıllarından itibaren çizgi film müziklerine ilgisi, ardından kendi beğenilerinin oluşmaya başladığı dönemde kendi ilgilerine göre müzik türlerini tercih etmekte ve ilk müzikal beğenileri ortaya çıkmaktadır.

II. BÖLÜM

2. Kuramsal Çerçeve ve İlgili Literatür

2.1. Kuramsal Çerçeve

2.1. Beğeni

Farklı birçok tanımı bulunan ve subjektif olan beğeni genel olarak güzeli çirkinden ayırt etme, güzel veya çirkin yargısını verdiren duygu, zevk olarak adlandırılır, yaşa, cinsiyete, ekonomik duruma, coğrafi bölgeye, eğitim düzeyine göre farklılıklar gösterir (TDK).

2.2. Müzik-Beğeni ilişkisi

Sanat dalları içinde en saf duyguların anlatıldığı, bazen sözle bile ifade edilemeyen duygu ve düşünceleri ifade etmemizi sağlayan en sade sanat dalı olarak kabul edilen müzik beğeniye etkileyen birçok faktör vardır. Farklı değişkenler çerçevesinde yapılan müziksel beğeni çalışmalarında, müziksel beğeniye etkileyen birçok alt değişken olduğu tespit edilmiştir. Bu değişkenlerden bazıları şöyledir;

Kişilik; yapılan araştırmalar farklı kişilik özelliklerine sahip insanların müziksel beğenilerinin de farklı olacağını kanıtlamıştır. Yapılan çalışmaların birinde rock müzik dinleyicilerinin dışa dönüklük, duygusal tutarsızlık, gelişime açıklık, heyecan arama özelliklerinin yapılan anketlerde ortalamanın üstünde, klasik müzik dinleyenlerin ise

duyarlılık ve canlılık gibi özelliklerinin ortalama üstünde puan aldığı görülmüştür. Rock müziğin doğasında yer alan asilik, bağımsızlık, başkaldırı, eleştirel düşünce gibi unsurların dinleyicilerinin kişilik özellikleriyle örtüşmüştür. Bu da kişilik ve müzik beğeni ilişkisinin en açık kanıtıdır (Erdal, 2009).

Etnik yapı; çok uluslu ülkelerde yapılan araştırmalarda insanların genellikle kendi kültürlerine yakın olan müzik ve sanatçıları tercih ettikleri ve keyif alarak dinlediklerini göstermiştir (Dekaney, 2005).

Cinsiyet; yapılan çalışmalarda en fazla yer alan değişken cinsiyetin müzik ve beğeniyle ilgili araştırmalarda sıklıkla kullanılmıştır. Araştırmaların genelinde kızların ilk sıralarda pop müzik dinledikleri, erkeklerin ise arabesk/fantezi müziği tercih ettikleri ortaya çıkmıştır (Doğan, 2008). Bir başka araştırmada kızların ve erkeklerin ilk sırada pop müzik dinledikleri, 2. sırada ise kızların rock, erkeklerin ise arabesk müzik dinledikleri tespit edilmiştir (Ocakçı, 2000). Araştırmalardan da anlaşılabacağı gibi cinsiyet beğeniyi etkileyen faktörlerin başında yer almaktadır.

Eğitim; bireylere kasıtlı olarak istendik davranışları oluşturma yöntemi olarak tanımlayabiliriz. Hayatın her alanında olduğu gibi eğitimin etkisi, müzik beğenilerini oluştururken de belirleyici bir unsurdur. Yapılan araştırmalar eğitim düzeyleri yükselen bireylerin dinledikleri müzikleri seçerken kaliteli olana yöneldikleri, müzik dinlemeyi daha amaçlı bir hale getirdiklerini göstermektedir (Hatay, 2001).

Teknolojik gelişmeler; günümüzde gelişen teknoloji ve iletişim araçlarının farklı müzik türlerinin her evde dinlenir hale gelmesi ve ortak beğenilerin oluşmasında önemli bir etken olarak kabul edilmektedir. Yapılan araştırmalarda coğrafi bölge, yaş, cinsiyet gibi değişkenler gözetmeksizin çıkan sonuçlarda insanların tercih ettikleri müzik türlerinin başında popüler müzik gelmesinin de teknolojik gelişmeler ve küreselleşen dünyada insanların beğenilerinin bile ortak olmasına en büyük etken olduğunu gözler önüne sermektedir. İnsanların müzikle tanışması anne karnında başlar ve ergenlik döneminden sonra sosyal çevrenin de etkisiyle kendi müzikal beğenilerini oluşturmaya başlar. İlkel toplumlarda bugüne, insanlar ekonomik ve kültürel yapılarının birbirine

benzeyen gruplara göre tabakalaşmalar oluşmuş ve sonucunda toplumsal farklılıklar doğmuştur. Farklı sosyal tabakaların kültürel yapılarının birbirine benzeyeceği gibi müzik beğenilerinin de benzer olması kaçınılmazdır. Yapılan araştırmaların genel yargılarından biri sosyal statü ve eğitim seviyesi geliştikçe ve yükseldikçe müzik beğenisinin daha amaçlı hale gelip nitelikli olana yönelimin arttığını kanıtlamıştır (İmİK, 2006). Müzikal beğeni konusunda bilginin de önemli bir faktör olduğunu söylemek mümkündür. İnsanlar bilmedikleri müzik türleriyle ilgili beğeni kazanamayacağı için yeterli müzik kültüründen ve müzik eğitiminden geçmiş olması da gerekir. En basit ifadeyle hayatında caz müziğin ne demek olduğunu bilmeyen ve hiç dinlememiş olan bir insan için caz müzik dinlemesini beklemek mümkün olmayacaktır. Bunun için de eğitim olmazsa olmaz

2.3. Türkiye’deki Başlıca Müzik Türleri

2.3.1. Arabesk müzik

Türkçeye Fransızcadan geçmiş olan ‘arabesk’ terimi ilk olarak orta çağda Arap kültürünün etkisiyle Avrupa’da çıkmış mimari bir sitildir. Türkiye’deki popüler müzik türlerinden olan Arabesk Müzik, 1940’lı yıllarda Mısır film müziklerinin etkisi ve Türk Sanat Müziği sanatçılarının o dönemin popüler Arap ezgilere benzeyen ezgiler bestelenmesiyle ortaya çıkmış bir müzik türüdür. Bu türün popülerleşmesindeki en büyük etken köyden kente göç eden, gecekonduarda yaşayan ve kent koşullarına yabancı olan insanların bu müzik türünü benimsemeleridir. Türkiye’de Arabesk müziğin 1970 yılında Orhan Gencebay’ın Bir Teselli Ver plağının en çok dinlenen plak olması sonucunda bu türde çokça eserler verilmesi ve yeni isimlerin de çıkmasında önemli bir rol oynamıştır (Say, 2005;87).

2.3.2. Pop müzik

Türkçeye Fransızcadan girmiş olan ‘popüler’ terimi herkes tarafından bilinen, güncel, yaygın, halkın zevklerine uygun anlamları içerir. Pop sözcüğü 20. yüzyılın ikinci yarısında günlük konuşma diline de girmiştir. Müzikte popüler müzik eğlence müziği olarak da tanımlanır. Eğlence ögesi müzikte tarihler boyunca kültürlerde yer almıştır. 20. yüzyılda halk müziği ve sanat müziği türlerinden de yararlanılarak yeni bir eğlence müziğine dönüşümü sağlanmıştır. Günümüzde pop müziği olarak nitelendirilen müzik daha çok Anglo-Amerikan pop müziğidir. 21. yüzyılda pop müziğin dünya plak pazarında %95 oranında bir satış payı olduğu görülmüştür (Say, 2005;73). Türkiye’ye pop müzik 1970’li yıllarda, batıda ses getirmiş eserlerinin aranje edilmesiyle girmiştir. Sonraki süreçte Türkiye’de Türk Halk müziği temelli pop müzik yapılmaya başlanmıştır. 1975 yılından sonra ise Türkçe şarkılar yazılmış ve bu türde bestelenmiştir. Türkiye’de pop müzik için dönüm noktası Semiha Yankı’nın Eurovizon’da finale kalmasıyla birlikte hızla gelişmiş ve geniş kitlelere ulaşmıştır. Dönemin ünlü sanatçıları; Ajda Pekkan, Berkant, Barış Manço, Ayten Alpman, Füsun Önal, Seyyal Taner, Tanju Okan, Asu Maralman, İlhan İrem, Semiha Yankı, Sezen Aksu, Kayahan, Zerrin Özer, Nükhet Duru, Neco’dur.

2.3.3. Rap müzik

New Yorklu discokeylerin 1970 yılında başlattığı ritmik konuşmalar ve ayak vuruşlarıyla dans hareketleriyle canlanan bir pop müzik çeşididir. New Yorklu zenci ve Latin Amerikalı gençlerin, disco müziğine tepki olarak rap müzik doğmuştur. Sözlerinde toplumsal ve eleştirel bir bakış açısı içeren, ritmik ve hareketli danslarla sahip Rap müzik, zencilerin ezilmişliklerinden sıyrılma yollarından biri olarak görülmektedir. Günümüzde albümleri milyonlar satan rap müzik grupları ve şarkıcıları vardır (Say, 2005;120). Türkiye’de rap müziği Almanya’da yaşayan Türkler arasında 1990’lı yıllarda yayılmasıyla birlikte, rap müzik grupları kurulmaya başlamıştır. İlk Türk rap grubu olan Islamic Force tüm şarkı sözlerini İngilizce yazmıştır. Daha sonraki

dönemlerde Türkçe sözlü rap müzikler bestelenmeye başlanmıştır. Bilinen rap müzik icracıları; Cartel, Islamic Force, Ceza, Barkat, Sagopa Kajmer, Kolera'dır.

2.3.4. Klasik batı müziği

Oran ve güzellik gibi öğelere ağırlık veren oldukça biçimci bir modelin açıkça görüldüğü XVI. Yüzyıl sonlarından XVIII. Yüzyıl sonlarına kadar olan müzik türü için belirleyici bir sıfattır. “Klasik müzik” terimi sadece “klasik dönem” içerisinde yazılan eserler için kullanılmamaktadır(Say, 2005;719).

Avrupa kökenli çok sesli bir müzik türü olan Klasik Batı müziği beş dönemde incelenebilir. Bunlar; Rönesans dönemi (1450-1600) enstrüman ağırlıklı olarak kullanılmış bir dönemdir. En çok arp, klavsen kullanılmıştır, tanınmış bestecileri; Jasquin Desprez, Orlande de Lassus'tur. Barok dönem (1600-1750) karmaşık seslerin bulunduğu tek düzelikten uzak klavyeli çalgıların yoğun kullanıldığı bir dönemdir, tanınmış bestecileri; Claudio Monteverdi, Johann Sebastian Bach, George Frederic Handel, Heinrich Schütz'dür. Klasik Dönem (1750-1827) farklı besteleme ve stillerin kullanıldığı bu dönemde en çok arp ve klavsen kullanılmıştır, bestecileri; Joseph Haydn, Wolfgang Amedeus Mozart, Ludwig van Beethoven, Franz Schubert'tir. Romantik dönem (1827-1910) melodi ve ritmin dikkate alındığı bir dönemdir, bestecileri; Franz Schubert, Johann Nepomuk Hummel, Niccolò Paganini, Carl Maria von Weber'dir. Çağdaş dönem (1910-...) farklı müzik arayışları sonucunda doğmuştur, Alban Berg, John Cage ünlü bestecileridir. Türkiye'de Klasik batı müziğindeki çalışmalar Osmanlıda, Tanzimat'la başlayan batılılaşmaya yönelik gelişmelerle birlikte çokseslilik alanında Cumhuriyet'in ilanından sonra 1926 yılında başlamıştır. Ankara Devlet Konservatuvarı'nın kurulmasıyla birlikte de batı müziği eğitimi Türkiye'de verilmeye başlanmıştır. Türkiye'de çok sesli müzik çağdaş dönemle birlikte başlar. Çağdaş dönem Türk bestecileri; Necil Kazım Akses, Ahmet Adnan Saygun, Hasan Ferit Alnar, Cemal Reşit Rey, Ferit Tüzün, Muammer Sun, Selman Ada, Nevit Kodallı, Fazıl Say'dır.

2.3.5. Türk halk müziği

Kökleri Orta Asya göçebe kültüründe başlayan Türk Halk Müziği, Türk halkının ortak duygu ve düşüncelerini ezgilerle aktaran, içinde kendine özgü icra biçimleri barındıran köklü bir müzik türüdür. Türk Halk Müziği Türkiye coğrafyasında yaşamış olan tüm medeniyetlerin müzikleriyle etkileşerek bugünkü halini aldığı için derin bir kültür birikimine sahiptir. Türkiye'nin yedi bölgesinde de farklılıkları ve çeşitlilikleriyle yaşamaktadır. Türk Halk Müziğinde gurbet, ayrılık, sıra hasreti, ölüm, askere gidiş, yiğitlik, düğün, çocuk sevgisi, kız kaçırma gibi köye has toplumsal konular türkülerle aktarılır. Belli bir ritim ve ölçüsü olan türküler kırık havalardır, örneğin; halay, horon, oyun havaları, zeybektir. Belli bir ritim ve ölçüsü olmayan türküler ise uzun havalardır. Bunlar yol havası, yas havası, barak, bozlaktır. Bu türküler genellikle anonimdir, söyleyen ve çalanı belli değildir. En bilinen sanatçıları; Karacaoğlu, Aşık Veysel, Sümmani, Emrah, Ruhsani, Ruhi Su, Arif Sağ, Musa Eroğlu, Özay Gönlüm, Neşet Ertaş, Selda Bağcan'dır.

2.3.6. Türk sanat müziği

İslami kültürünün etkilediği Türk Sanat Müziği zengin bir birikime dayanan makamsal bir müziktir. Osmanlı devletinin güçlü olduğu dönemlerde sanat müziği de çeşitlenmiş ve gelişmiştir. Enderun Okulu sanat müziği için parlak bir dönem olmuştur. Önceleri zengin bir makam birikimine sahipken Osmanlı devletinin çöküş dönemiyle birlikte müzik sığlaşmış ve eğlence müziğine dönüşmeye başlamıştır. Bizans, Rum, Acem, Ermeni, Arap gibi azınlıklarla birlikte oluşturulmuş bir müziktir (Doğan, 2009). En önemli kültürel miraslarımızdan olan Türk Sanat müziği koro ve solo olarak icra edilir. Fasıl müziği ve dini müzik olarak ikiye ayrılır. Fasıl müziği aynı makam ve çeşitli formdaki eserlerin sıralanmasıyla yapılan müziktir. Fasıl müziğinde sazende, hanende ve serhanendeden oluşur. Dini müzik ise tasavvuf felsefesindeki gibi insanın Allah'a kulluğunun farkına varması için yapılan müziktir. Türk Sanat müziğinin bilinen sanatçıları; Buhurizade Mustafa İtri, Münir Nurettin Selçuk, Sadettin Kaynak, Bilmen Şen, Refik Fersan, Yesari Asım Arsoy, İsmail Dede Efendi.

2.3.6.1. Dini (Tasavvufi) müzik

Geleneksel Türk Sanat Müziğinin dinsel müzikte yer alan çeşididir. Cami müziği olarak da bilinir. Tasavvuf sözlük anlamıyla ‘sufilerin’ gittiği yol anlamındadır. Mevlevi ve Bektaşı müziği en gelişmiş müziğidir. Mevlevi ayinleri ve Bektaşı nefesleri en etkileyici örnekleridir (Say, 2005;447). İslam’daki tasavvuf felsefesindeki insanın Allah’a kulluğunun farkına varması için yapılan bir müzik türüdür. Bu müzik icra edilirken vurmalı çalgılardan bendir ve tef kullanılır.

2.3.7. Caz müzik

Amerika’nın New Orleans’ta 1880’li yıllarda ortaya çıkmıştır. Kökeni Afrika’ya dayanmaktadır. Köle olarak Amerika’ya getirilen Afrikalılar tarlalarda çalışırken söyledikleri şarkılar cazın temelini oluşturmıştır. New York, Los Angeles ve Chicago’da 1920’li yıllarda gelişmiş ve dünyaya yayılmıştır. Dünyada tanınmış caz müzik sanatçıları; Miles Davis, Louis Armstrong, Frank Sinatra, Duke Ellington Türkiye’de caz müziği Cumhuriyet’in ilk yıllarından itibaren dinlenmeye başlanmıştır, caz müziğine 1990’lı yıllarda Kerem Görsev ve nder Focan’la hareketlilik kazanmıştır. Türkiye’de tanınmış caz müzik sanatçıları; Neşet Ruacan, Günnur Perin, Emin Fındıkoğlu, Tuna tenel, Onno Tunç’tur.

2.4. İlgili Literatür

2.4.1. Yurtiçi araştırmaları

Ocakçı (2000), kentlileşme sürecinde, öğrencilerin müzik beğenileri ve ailelerinin müzik beğenilerinin arasında anlamlı bir fark olabileceği varsayarak yaptığı araştırmasının sonucunda bu hipotezini kanıtlamıştır. Ailelerin kırsal ve kentsel kökenli ayırt etmeksizin ortak beğenilerinin Türk Halk Müziği olduğu tespit edilmiştir. Genel

olarak tüm öğrencilerin ilk tercihleri pop müzik, kız öğrencilerin 2.sırada rock müzik iken erkek öğrencilerin 2.tercihlerinin arabesk müzik olduğu tespit edilmiştir.

İmİK (2006), toplumlarda sosyal statünün müzik tercihlerine etkisini incelediği çalışmada, gençlerin müzik beğenilerinin eğitim seviyeleri düştükçe, alt tabaka diye tabir edilen toplum seviyelerine mensup bireylerin arabesk müzikleri TV ve radyo gibi kitle iletişim araçlarından dinlemeyi tercih ettikleri, eğitim seviyeleri yüksek ve üst tabaka bireylerin ise, arabesk müzik yerine popüler müzikleri tercih ettikleri, CD çalar ya da bilgisayar aracılığıyla dinledikleri tespit edilmiştir. Ayrıca statü ve eğitim seviyesi yükseldikçe müzik dinleme daha amaçlı bir hale geldiği, gruplar arasında sosyal statü ve eğitim seviyesi gözetmeksizin her grupta için vazgeçilmez müzik tarzının Geleneksel Türk Halk Müziği'nin de ortak olduğu araştırmanın sonuçları arasındadır.

Aydoğan ve Gürsoy (2007), müzik dinleme alışkanlıklarının öğrencilerin kaygılarına ne derece etkili olduğunun araştırıldığı çalışmada, öğrencilerin cinsiyet farklılıklarına göre kaygılarının anlamlı bir farklılık gösterdiği fakat müzik beğenilerinin ve müzik dinleme sıklığının, öğrencilerinin kaygı düzeyleri arasında anlamlı bir ilişki olduğu tespit edilememiştir.

Biricik (2007), İlköğretim 2. kademe öğrencilerinin müzikal bilgi düzeyleri ile müzikal beğenileri arasındaki ilişkiyi araştırmıştır. Araştırmanın sonucunda göre; müzikal bilgi düzeyinin cinsiyet, okul türü, çalgı eğitimi alma durumuna göre farklılaştığı; sınıf, sosyo-ekonomik düzey ve yaşa göre değişmediği aynı zamanda müzikal bilgi düzeyi ile müzikal beğeni arasında olumlu yönde bir değişim olmadığı gözlemlenmiştir.

Karşıcı (2007), kişinin bir müzik parçasını beğenip, beğenmemesi üzerindeki kültürel etkenlerin, insan beyninde “müziği beğenme” bölgesinin belirlenmeye çalışıldığı fMRI araştırmasında, beyinin müzik beğeni bölgesini kesin olarak belirten çalışmaların olmaması ve mevcut çalışmaların da kesinliğinin kanıtlanmamış olması nedeniyle net bir sonuca ulaşılamamıştır. Fakat araştırmanın kültürel boyutta; “kültürel olarak etkilenmenin kişinin söylemlerini değiştirdiği” varsayımı doğrulanmıştır.

Gedik (2007), araştırmasını popüler müzikteki beğeni farklılıklarını hem etnomüzikoloji hem de nöroloji disiplini çerçevesinde araştırmıştır. Çalışma etnomüzikoloji alanında, popüler müzik beğenisini kimlik, kültür ve duygular çerçevesinde nöroloji alanında ise katılımcılara fMRI deneyi yapılarak incelenmiştir. Araştırma sonucunda popüler müzik beğenisinde etnomüzikoloji ve nöroloji disiplini çerçevesinde yapılan çözümlemelerin birbirini kanıtlar nitelikte olduğu tespit edilmiştir. Başka bir ifade ile müzik beğenilerinin katılımcıların duygu durumları ve kültürel kimlikleri arasındaki ilişkiyi kanıtlar nitelikte olduğu ve bu ilişkinin tüm katılımcılarda nörolojik olarak benzer duygulanımlara neden olduğu sonucunda ulaşılmıştır.

Tanyeli (2007), Güney Doğu Anadolu bölgesindeki ilköğretim okullarında görevli müzik öğretmenlerinin, derslerde karşılaştıkları sorunları ve nedenlerine ilişkin görüşlerine yer verildiği çalışması, alanında yapılan ilk araştırma olması yönünden önem taşımaktadır. Araştırmanın sonucunda müzik öğretmenleri en büyük sorunu şarkı söyleme eğitiminde yaşandığını belirtilmiş, bunun nedeni ise yöresel ağız, kalabalık sınıflar, araç-gereç yetersizliği olarak belirlenmiştir, bu sorun illere göre farklılık göstermiştir. Öğretmenlerin müzik dersinde karşılaştıkları sorunlardan bir diğeri de dinleme etkinliğidir, özellikle Diyarbakır ve Adıyaman'da bulunan öğrencilerin başlıca müzik türleri olarak kabul edilen okul şarkıları, marşlar, türküler, klasik müzik, popüler müzik türlerini dinlememe eğilimi gösterdikleri ve yöresel müzik dinlemekten hoşlandıkları sonucuna ulaşılmıştır.

Ulutürk (2008), Güzel Sanatlar Lisesi müzik bölümü öğrencilerinin dinlemeyi tercih ettikleri müzik türleri araştırıldığı çalışmanın sonucunda; öğrencilerin AGSL'de aldıkları eğitim sonucunda dinledikleri müzik türünün değiştiği, dinlemeyi tercih ettikleri ilk üç müzik türünün Avrupa Sanat Müziği, Türk Halk Müziği, Türk Pop Müziği olduğu, aile ve arkadaşlarının dinledikleri müzik türlerinden etkilendikleri ve dinledikleri müzik türü ve cinsiyetleri arasında anlamlı bir ilişkinin olmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

Badıllı (2008), ilköğretim öğrencilerinin müzikal yaşantılarının ve müzik dersinden beklentilerinin incelendiği araştırmasının sonucunda, öğrencilerin büyük

çoğunluğunun müzik dinlemek için TV ve internet kullandıkları saptanmıştır. En fazla izlenen müzik kanalının Kral TV, en fazla gidilen konserlerin pop ve rock müzik konserleri olduğu, en az izlenen ise Klasik Batı Müziği olduğu tespit edilmiştir. Sonuç olarak ise öğrencilerin en fazla popüler müzikleri dinlemeyi tercih ettikleri ve bu müzik etkinliklerini takip ettikleri görülmüştür.

Doğan (2008), ilköğretim 2.kademe öğrencilerinin müzik türü tercihlerini çeşitli değişkenler açısından değerlendirdiği araştırmanın sonucunda ilköğretim ikinci kademe öğrencilerinin müzik türü tercihlerinin sosyo-ekonomik düzeylere göre önemli ölçüde farklılaştığı, alt sosyo-ekonomik düzeydeki öğrencilerin arabesk/fantezi müzik türünü tercih ettikleri görülmüştür. Kız öğrencilerin popüler müzik, erkek öğrencilerin ise arabesk/fantezi müzik dinlediği bu sonucun farklı sınıflarda da aynı olduğu gözlenmiştir.

Erdal (2009), müzik türlerinin tercih edilmesinde kişilik özellikleri ve beğeni ilişkisini incelediği bu tez çalışmasında müzik dinleyicisinin beğenilerini etkileyen faktörler olarak kabul edilen kişilik, cinsiyet, yaş, aile, arkadaş çevresi ve müzikal uyaranlar değişkenleri çevresinde incelenmiştir. Kişilik ve müzik türlerinin arasında bir ilişki olup olmadığı, kişiliğin yanı sıra sosyal ve kültürel çevrelerden etkilenerek gelişmesi hangi değişkenlerin bu bağlamda etki ettiği sorularına yanıt aranmaya çalışılmıştır. Araştırmanın sonucunda; klasik müzik ve Türk müziği dinleyicilerinin kişilik özelliklerinin benzerlik gösterdiği fakat rock müzik dinleyicilerinin kişilik özelliklerinin farklılık gösterdiği sonucundan hareketle müzik tercihleri ve kişilik özellikleri arasındaki anlamlı ilişki olduğu tespit edilmiştir.

Altay (2009), araştırmasını Yozgat ilinde öğrenim gören ilköğretim öğrencilerinin müzik profillerini ortaya koymak için yapmıştır. Araştırmanın sonucunda öğrencilerin; çoğunlukla pop ve rap müzik dinledikleri kitle iletişim araçlarından etkilendikleri, popüler kültürün öğrenciler üzerinde etkili olduğu, müzik dinleme aracı olarak ipod, mp3, bilgisayar kullandıkları tespit edilmiştir. Yozgat ilindeki müzik etkinliklerinin yetersiz olması nedeniyle öğrencilerin müzik kültürlerinin olumsuz etkilendiği de çalışmanın sonuçları arasındadır. Son olarak öğrencilerin müzik

beğenilerinin şekillenmesinde ilk rolü oynayan ailelerin ise daha çok Türk Halk Müziği, dini müzik ve arabesk müzik türlerini tercih ettikleri ve öğrencilerin anket sonuçlarına göre ise ailelerinin müzik türlerine zıt bir sonuç çıktığı tespit edilmiştir.

İstanbul (2009), İç Anadolu Bölgesindeki güzel sanatlar liselerinin müzik bölümünde eğitim gören kırsal kökenli ve kent kökenli öğrencilerin müzik profilleri arasındaki farkların incelediği araştırmada şu sonuçlar elde edilmiştir; öğrencilerin müzik beğenileri incelendiğinde kentsel kesimden gelen öğrencilerin okula başladıkları yılda dinledikleri müzik çeşitliliğinin, kırsal kesimlere göre daha fazla olduğu ve bu oranın yıllar geçtikçe arttığı gözlenmiştir. Araştırmada kırsal kesimden gelen öğrencilerin müzik profillerinin, kentsel kesimden gelen öğrencilere göre müzik çeşitliliklerinin daha az olduğu belirlenmiştir.

Uslu (2010), Niğde Üniversitesi Müzik Eğitimi bölümü öğrencileri ve Niğde ilinde görev yapan müzik öğretmenlerinin müziksel beğenileri üzerine yapılan çalışmanın sonucunda öğretmen ve öğrencilerin müzikal beğenilerini oluştururken etkilendikleri kişilerin müzik öğretmenleri olduğu ortaya çıkmıştır. Öğretmen ve öğrencilerin sıklıkla dinledikleri müzik türünün başlıca popüler müzik gelirken ardından Türk Halk Müziği ve Türk Sanat Müziğini tercih ettikleri gözlenmiştir.

Kayhan (2011), araştırmasında üniversite öğrencilerinin klasik müzikle ilgili beğeni tutumları araştırmıştır. Çalışmanın istatistik verilerine göre çıkan sonucunda; üniversite öğrencilerinin klasik müzik dinleme oranı oldukça düşük olduğu, müzik bölümü öğrencilerinde ise nispeten bu oran daha çok olduğu tespit edilmiştir. Öğrenciler arasında en fazla dinlenen müzik türünün de %48,55'lik oranla rock müzik olduğu belirtilmiştir.

Hatay (2011), Üniversite akademik çevresinin klasik müzik beğenileri ile akademik alanları arasındaki ilişkiyi araştırdığı tezinde, Ankara'da görev yapan akademisyenlerin klasik müzik beğeni tutumları ve alanlarıyla ilgi düzeyleri arasındaki yakınlıkları karşılaştırmış, araştırmanın sonucu ekonomik ve sosyo-kültürel ortamın, klasik müziğe olan ilgiyle doğru orantılı olduğu ortaya koymuştur. Akademisyenlerin

sosyo-kültürel çevrenin önde gelen temsilcileri olduğu varsayımından yola çıkılarak yapılan araştırmada klasik müziğe olan ilgilerinin toplanan veriler ve kullanılan kaynaklar açısından birbiri ile örtüştüğünü, akademisyenlerin Türkiye koşullarında klasik müziği beğeniyle dinlemesi doğu ve batı sanat anlayışlarının arasındaki bağı kanıtlar nitelikte olduğu belirtilmiştir.

Noyan (2012), Sivas ilindeki ilköğretim (6, 7, ve 8. sınıf) öğrencilerinin müzik beğenisi ve kültürlerine göre müzik dersine olan bakış açılarını, müzik dersinin öğrencileri olumlu mu, olumsuz mu etkilediğine yönelik tespitler ve sorunlara karşı alınacak tedbirleri araştırdığı çalışmasında; öğrencilerin derslerde daha çok güncel müzikleri (popüler müzikleri) dinmek istedikleri görülmüştür.

Yağışan (2013), üniversite öğrencilerin müzik tercihleri ve saldırganlıkla ilişkisini araştırdığı çalışmasında, öğrencilerin en fazla dinlemeyi tercih ettikleri müzik türünün Pop müzik ardından Türk halk müziği ve Türk sanat müziği olduğu, en az dinlenen müzik türünün ise jazz müzik olduğu tespit edilmiştir.

Ertenli (2014), Ortaokul 8.sınıf öğrencilerinin ilköğretim müzik dersi öğretim programında yer alan müzik türlerini dinleme durumlarını ve programın müzik türü tercihleri üzerindeki etkisini araştırdığı çalışmasında; öğrencilerin büyük kısmının pop müzik dinlerken, caz, Türk halk müziği, Türk sanat müziği ve Klasik batı müziğini hiç dinlemedikleri görülmüştür.

2.4.2. Yurt Dışı Araştırmaları

Greer, Dorow ve Randall (1974), New York'ta yaptıkları araştırmalarını ilkokul öğrencilerinin dinlemeyi en çok tercih ettikleri müzik türlerini belirlemeye yönelik olarak yapmışlardır. Belirlenen öğrencilere farklı müzik türleri dinletilmiştir. Sonuç olarak öğrencilerin en çok dinlemeyi tercih ettikleri müzik türünün rock müzik olduğu belirlenmiştir.

Le Blanc (1979), 5.sınıf öğrencilerinin genel müzik tercihleri tespit etmek için yaptığı araştırmasında, en çok tercih edilen müzik türünü bulmayı hedeflemiştir. Le Blanc araştırmasında kullanmak üzere farklı müzik türlerinden oluşan kısa bir dinleme testi geliştirmiştir. Test St. Louis bölgesinde farklı sosyo-ekonomik ve etnik kökündeki öğrencilere uygulanmış, araştırma sonucunda, kolay dinlenebilen pop müziğin en çok tercih edilen genel müzik türü olduğu tespit edilmiştir.

Hargreaves, Comber ve Colley (1995), araştırmalarında, İngiliz ortaöğretim kurumlarında öğrenim gören öğrencilerin yaş ve cinsiyet değişkenlerinin, müzik tercihine etkisi tespit etmeyi hedeflemişlerdir. Yapılan araştırmanın sonucunda, cinsiyet ve yaş değişkenleri arasında anlamlı bir ilişki bulunduğu, ortaöğretim öğrencilerinin müzik tercihlerinde, popüler müziğin ilk sırada yer aldığı tespit edilmiştir.

K. Ang ve P. Yeoh (2002), yaptıkları araştırmada, Malezya'da ortaokul öğrencilerinin dinlemeyi tercih ettikleri müzik türleri olarak belirlenen etnik temelli Malezya müziğinden 20 şarkı, popüler müziğe ait 10 şarkı ve batı müziğine ait 10 şarkı seçilmiş, farklı türdeki bu müzikler öğrencilere dinletilmiş, beğendikleri müzik türlerini sıralamaları istenmiştir. Araştırmanın sonucunda, öğrencilerin en çok etnik ve popüler şarkıları ilk sıralarda tercih ettikleri belirlenmiştir.

Dekaney (2005), çalışmasında yüksek öğrenime kayıtlı Afrika öğrencilerinin müzik tercihleri, Afrika ve Asya müziklerinin bulunduğu bir test uygulayarak incelemiştir. Bu testin sonucunda öğrencilerin daha çok aşına oldukları, kültürlerine yakın olan Afrika müziğini tercih ettikleri ortaya çıkmıştır.

Law, Wing-Wah and Ho, Wai-Chung (2006), küreselleşme ve yerelleşmenin okul müziği üzerindeki etkilerini araştırmışlardır. Araştırmada Hong-Kong ve Tayvanlı öğrenciler klasik batı müziği, geleneksel Çin müziği, dünya müziğinin diğer formları, yerel klasik ve halk müziğini dinlemeleri beklenmiştir. Çalışmanın sonucunda Hong Kong ve Tayvanlı öğrencilerinin sıklıkla tercih ettikleri müzik türlerinin; sırası ile, klasik batı müziği, geleneksel Çin müziği, popüler müzik olduğu tespit edilmiştir. Araştırmanın başka bir sonucu da yaşamın her alanında olduğu gibi küreselleşmenin

popüler müzik ve klasik müzik gibi farklı müzik türlerinin de yaygınlaşıp okullarda popüler hale gelmesinde etkisinin varlığıdır.

Chuang (2008), Tayvanlı ortaöğretim öğrencilerinin müzik tercihlerini yaş, cinsiyet ve etnik gruplar olarak çeşitli değişkenler ve bu değişkenlerin müzik tercihlerine etkisini araştırdığı çalışmasının sonucunda; öğrencilerin genellikle sözlü müzikleri tercih ettikleri, yaş değişkeninin müzik tercihiine etkisinin olduğu, öğrencilerin aşina oldukları müzikleri daha fazla tercih ettikleri, yerli ve etnik müziklerin daha çok dinlendiği sonucuna ulaşmıştır.

Sakai (2011), Türk göçmelerinin çoğunlukta olduğu Almanya’da yaptığı araştırmasında, Alman ve Türk kökenli ilköğretim öğrencilerinin müzik tercihleri incelemiştir. Müzik tercihleri ile öğrenci ailelerinin kültürel alt yapısı arasında bir bağ bulunmaya çalışıldığı araştırmanın sonucunda, aynı etnik kökene mensup aileler ve çocuklarının müzik tercihlerinin aynı yönde olduğu, Alman öğrencilerden farklı olarak Türk göçmen çocuklarının tercih ettikleri müziklerin, yerel ve küresel müzik olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

2.5. Diyarbakır Hani İlçesi Coğrafi Konumu ve Tarihçesi

2.5.1. Coğrafi konum

Hani ilçesi, Diyarbakır’ın 97 km. kuzeyinde yer almaktadır. İlçenin kuzeyinde Genç ve Bingöl, kuzeybatısında Elazığ, batısında Dicle, doğusunda Lice, güneyinde Diyarbakır, güneydoğusunda ise Kocaköy ilçesi bulunmaktadır

Denizden 1200 m. yüksekliğindeki dağlık bir bölgede kurulmuş olan İlçenin yüzölçümü 415 km²’yi bulmaktadır. İlçe merkezinin kuzeyinde Nem ve Babiğ dağları, güneyinde ise Çimen ve Dibri dağları yer almaktadır. Bu dağların arasında yer alan

Hani Ovası'nın kuzeyindeki dağlar Babiğ Boğazı, güneyindeki sıradağlar ise Gabon Boğazı ile aşılmıştır.

İdari bakımdan Güneydoğu Anadolu Bölgesi içerisinde yer alan İlçe, fiziki özellikleri bakımından Güneydoğu Anadolu ve Doğu Anadolu bölgeleri arasında bir geçiş karakteri göstermektedir. Yazları sıcak ve kurak, kışları kar yağışlı ve uzun geçmektedir. Özellikle kış aylarında Doğu Anadolu'yu etkisi altına alan soğuk ve karlı hava kuzeydeki Babiğ Boğazı yoluyla ilçeyi etkisi altına almaktadır.

Güneydoğu Anadolu'yu etkisi altına alan sıcak ve kuru hava, güneydeki Gabon Boğazı yoluyla ilçeyi etkisi altına almaktadır. İlk dönemlerde daha çok Hani Ovası'nda kurulmuş olan yerleşmeler zamanla bölgede meydana gelen doğal afetler sonucu yıkılınca, yeni yerleşmeler kuzeye kaydırılarak dağ eteklerine kadar ulaşmıştır. İskan alanı 2096 m² olan ilçenin mevcut imar faaliyetleri gelişi güzel bir şekilde yapılmıştır. Dar ve düzensiz sokaklardan oluşan şehir toplam 4 mahalleden oluşmaktadır. Daha evvel mezarlık olarak faaliyet gösteren “Merkez Mahallesi” ilçenin ticaret merkezi kimliğine bürünmüştür.

Kâgir ve betonarme evlerden müteşekkil olan “Çarşı Mahallesi” Ulu Camii, Ayn-ı Kebir Su Kaynağı ve Yeşil Parkı ile ünlü olmasına rağmen, eski ticaret merkezi olma fonksiyonunu tamamen yitirmiştir. İlçenin diğer iki mahallesi de “Zirve ve Deregan” mahalleleridir. Tümüyle kâgir yapılarla dolu olan bu mahalleler bölgenin en eski yerleşim alanlarıdır. Ancak zamanla yeni yerleşmelerin kurulmasıyla bu mahalleler eski cazibelerini kaybetmiştir.

1970 yılındaki nüfus sayımına göre toplam nüfusu 18164 kişi olan İlçeye 17 köy, 12 de mezra bağlı bulunmaktaydı. Meydana gelen son değişikliklerle şu anda merkez nüfusu 10.302; köy nüfusu 27.516 kişi olan İlçenin toplam nüfusu 37.818 kişi olup İlçeye bağlı 20 köy, 23 de mezra bulunmaktadır.

2.5.2. Tarihçesi

Hani ilçesinin isminin nereden geldiği ile ilgili bilgilerin birtakım efsanelere dayanmaktadır. Bu efsanelerden en mantıklı olanı, ilçenin, bu adı bölgede bulunan ve yerel dilde “yeni” olarak tabir edilen “Ayn-ı Kebir” su kaynağından aldığıdır. Kuruluş tarihi kesin olarak bilinmeyen Hani’nin tarihteki ilk yerleşimcilerinin Subaru ahalisinden olan Hurri ve Nirbiler olduğu kabul edilmiştir. Uzunca bir dönem Hurri egemenliğinde kalan bölge, yine aynı soydan gelen Mitanniler’in egemenliğinde kaldıktan sonra Asurlar ve Urartular’ın egemenliğine girmiştir. Hani ile ilgili ilk yazılı bilgiler M. Ö. VIII. yüzyıldan kalma Asur kaynaklarında geçmektedir. Bu kaynaklarda yer alan bilgilere göre, Amidi gayesi ile Urartular ve Asurlar arasındaki savaşların bir bölümü Hani bölgesinde cereyan etmiştir.

Urartular’dan sonra ilçenin idaresi altına girdiği devletler sırasıyla İskitler, Medler, Persler, Makedonyalılar, Romalılar, Sasaniler, Bizanslılar, Emevi ve Abbasi devletleridir. Malazgirt Zaferi ile birlikte Türklerin idaresi altına girmeye başlayan bölge, bu tarihten sonra da Selçuklu, Artuklu, Akkoyunlu ve Safevi egemenliğinde kalmıştır. Bölge, Yavuz Sultan Selim ile Şah İsmail arasında 23 Ağustos 1514’te yapılan Çaldıran Savaşı’ndan sonra da Osmanlı hâkimiyetine girmiştir. 1875’te Palu’ya bağlı bir bucak olan Hani, sonraları Lice’ye bağlanmıştır. 1958 yılında ise Diyarbakır İline bağlanan Hani, bu tarihten sonra ilçe statüsünü kazanmış ve bu statünün getirisi ile de kamu kurum ve kuruluşunu bünyesine katarak bugün yepyeni bir kimlik kazanmıştır.

III. BÖLÜM

3. Yöntem

Bu bölümde araştırmada kullanılacak araştırma modeli (deseni), evreni ve örnekleme, veri toplama araçları ve verilerin çözümlemesinde kullanılacak olan anket ve ölçütlere yer verilecektir.

3.1. Araştırmanın Modeli (Deseni)

Bu araştırmada betimsel bir araştırma niteliğindedir ve araştırmanın yöntemini tarama (survey) yöntemi oluşturmaktadır. Tarama modeli çok sayıda elemandan oluşan bir evrende, evren hakkında genel bir yargıya varmak amacıyla, evrenin tümü veya ondan alınacak bir grup, örnek ya da örneklem üzerinde yapılan tarama düzenlemeleridir (Karasar, 1991).

3.2. Evren ve Örneklem

Bu araştırmanın evreni Diyarbakır İli Hani ilçesi merkezinde öğrenim gören toplam 4 ortaokuldaki toplam 1226 öğrenci oluşturmaktadır. Araştırmanın örneklemini ise, söz konusu evrenden seçkisiz küme yoluyla seçilmiş olan öğrenciler oluşturmuştur. Araştırma ilçe merkezinde yer alan şu okullarda yapılmıştır; Atatürk Ortaokulu, Hürriyet İmam Hatip Ortaokulu, Cumhuriyet Yatılı Bölge Ortaokulu, Şehit Teğmen Hakan Kabil Ortaokulu. Evreni yansıtmaları açısından her okuldan 90'ar öğrenciye toplamda 301 öğrenciye anket çalışması uygulanmıştır.

3.3. Veri Toplama Araçları

Araştırmada, Erten (2011) tarafından geliştirilen, iç tutarlılık, yapı ve yakınsaklık geçerliliği de yapılmış olan Müzik Beğeni Testi ile öğrencilerin müzik dinleme tercihleri için oluşturulan anket soruları, veri toplama aracı olarak kullanılmıştır.

Araştırmanın verileri araştırmacı tarafından geliştirilen müzik beğenileri anketi ve Erten (2011) tarafından geliştirilen“ müzik beğeni testi” ile toplanmıştır. Anket geliştirilmeden önce, ilgili literatür taraması yapılarak bilgi toplanmış, literatür taramasında konu ile ulaşılabilen yazılı kaynaklar incelenmeye çalışılmıştır. Alanında uzman kişilerin anketin yapısı, içeriği, uygunluğu ve anlaşılabilirliğine ilişkin görüşleri alınmıştır. Görüşler sonunda araştırmadaki verilerin elde edilebilmesi için anket formu uygulamaya hazır hale getirilmiştir. Anket formu ile öğrencilerin; öğrenim gördükleri okul türü, cinsiyetleri, gelir düzeyleri, müzik türü tercihlerinde kitle iletişim araçlarını tercih etme durumları, müzikle aktif olarak ilgilenip ilgilenmemeleri, hangi müzik türünü tercih etme sıraları hakkında bilgi alınmaya çalışılmıştır. Cumhuriyet Yatılı Bölge Ortaokulunda okuyan 5., 6., 7. ve 8. sınıflardan karışık olarak seçilen 20 öğrenciyle denenmiştir.

3.4. Verilerin Analizi

Katılımcılara uygulanan anketler sonucu elde edilen veriler, kodlanarak bilgisayar ortamına aktarılmıştır. Bilgisayar ortamına aktarılan bu veriler SPSS 18 programı kullanılarak çözümlenmiştir. Araştırmadan elde edilen bulguların yorumlanmasında frekans ve yüzde dağılımları kullanılmıştır.

IV. BÖLÜM

4. Bulgular ve Yorum

4.1. Birinci Alt probleme ilişkin bulgular ve yorum

Birinci alt problemde *öğrencilerin beğenilerini oluşturan başlıca müzik türleri, müzik grupları, şarkı şarkıcılar neler olduğunun* tespit amaçlanmıştır.

Tablo 4.1. Öğrencilerin sıklıkla dinlemeyi tercih ettikleri müzik türleri

Müzik Türleri	Sıralama	Toplam	Yüzde
Arabesk Müzik	1	61	20,2
Pop Müzik	2	53	17,6
Rap Müzik	3	52	17,2
Dini Müzik	4	34	11,2
Klasik Batı Müziği	5	33	10,9
Caz Müziği	6	24	7,9
Türk Halk Müziği	7	22	7,8
Rock Müzik	8	13	4,3
Türk Sanat Müziği	9	9	2,9
Toplam		301	100

Ankette öğrencilerden en çok tercih ettikleri müzik türlerini 1-9 arasında sıralandırmaları istenmiştir. Tablo 4.1’de öğrencilerin ilk sırada %20,2 Arabesk Müzik, ikinci sırada %17,6 Pop Müzik, üçüncü sırada %17,2 Rap Müzik, dördüncü sırada %11,2 Dini Müzik, beşinci sırada %10,9 Klasik Batı Müziği, altıncı sırada %7,9 Caz Müziği, yedinci sırada %7,8 Türk Halk Müziği, sekizinci sırada %4,3 Rock Müziği, dokuzuncu sırada %2,9 Türk Sanat Müziği dinledikleri görülmüştür.

Tablo 4.2. Öğrencilerin dinledikleri şarkıcı isimleri ve dinleme sıklıkları

Şarkıcı İsmi	Çok sık	Sıklıkla	Nadiren	Toplam	%
1. İbrahim Tatlıses	26	14		40	13,2
2. Arsız Bela	22	11		33	10,9
3. Mustafa Ceceli	20	10		30	9,9
4. Ahmet Kaya	18	10		28	9,3
5. Efekan	14	6	4	20	7,9
6. Hadise	11		6	17	5,6
7. Aşık Veysel	10	6		16	5,3
8. Hande Yener	6	4	4	14	4,6
9. Demet Akalın	4	5	3	12	3,9
10. İsmail YK	5	2	3	10	3,3
11. Murat Boz	6		4	10	3,3
12. Abdurrahman Önel	5	4		9	2,9
13. Bismilli Zeko	5			5	1,4
14. Ceza	4			4	1,3
Toplam				301	100

Tablo 4.2’de öğrencilerin dinledikleri şarkıcılar ve dinleme sıklıkları şu şekilde sıralanmıştır; ilk sırada %13,2 İbrahim Tatlıses, ikinci %10,9 Arsız Bela, üçüncü %9,9 Mustafa Ceceli, dördüncü sırada % 9,3 Ahmet Kaya, beşinci %7,9 Efekan, altıncı %5,6 Hadise, yedinci %5,3 Aşık Veysel, sekizinci %4,6 Hande Yener, dokuzuncu %3,9 Demet Akalın, onuncu %3,3 İsmail YK ve Murat Boz, onbirinci %2,9 Abdurrahman Önel, onikinci %1,4 Bismilli Zeko son olarak da %1,3 Ceza’yı dinledikleri görülmüştür.

Tablo 4.3. Öğrencilerin dinledikleri şarkı isimleri ve dinleme sıklıkları

Şarkı ve Şarkıcı İsmi	Çok sık	Sıklıkla	Nadiren	Toplam	%
1. İbrahim Tatlıses-Mavi Mavi	24	16	7	47	15,6
2. İbrahim Tatlıses-Dertler Derya Olmuş	23	15	5	43	14,2
3. Ahmet Kaya- Bahtiyar	20	12	3	35	11,6
4. Ahmet Kaya- Kum Gibi	17	9	4	30	9,6
5. Mustafa Ceceli- Limon Çiçekleri	15	11	2	28	9,3
6. Mustafa Ceceli-Es	13	10	4	27	8,9
7. Hadise-Düm Tek	12	8	5	25	8,3
8. Abdurrahman Önel- Medinenin Gülü	11	6		17	5,9
9. Abdurrahman Önel- Arafat İlahisi	10	8		18	5,6
10. Hande Yener- Ya ya ya	5	7		12	3,9
11. Sedat Uçan- Annem İlahisi	6	3		9	2,9
12. Gülşen- İrgalamaz Beni	3	2		5	1,6
Toplam				301	100

Tablo 4.3’de görüldüğü gibi öğrencilerin dinlemeyi tercih ettikleri şarkı isimleri yer almaktadır. İstatistik sonuçlarına göre öğrenciler ilk sırada İbrahim Tatlıses’in Mavi Mavi şarkısını %15,6, ikinci İbrahim Tatlıses - Dertler Derya Olmuş %14,2, üçüncü sırada Ahmet Kaya - Bahtiyar %11,6, dördüncü sırada Ahmet Kaya - Kum Gibi,

beşinci sırada Mustafa Ceceli - Limon Çiçekleri şarkısı %9,3, altıncı sırada Mustafa Ceceli - Es %8,9, yedinci sırada Hadise - Düm Tek Tek %8,3, sekizinci sırada Abdurahman Önül - Medine'nin Gülü %5,9, dokuzuncu sırada Abdurahman Önül - Arafat ilahisi %5,6, onuncu sırada Hande Yener - Ya ya ya %3,9, on birinci sırada Sedat Uçan - Annem İlahisi %2,9, son sırada ise Gülşen - Irgalamaz Beni %1,6 oranında dinledikleri tespit edilmiştir.

Tablo 4.4. Öğrencilerin dinledikleri grup isimleri ve dinleme sıklıkları

Grup İsmi	Çok sık	Sıklıkla	Nadiren	Toplam	%
1. Kolpa	25	11	9	38	15,9
2. Manga	15	10	6	31	10,2
3. Mor ve Ötesi	14	8	4	26	8,6
4. Model	12	9	3	24	7,9
5. One Direction	18		2	20	6,6
6. Grup Seyran	7	9		16	5,3
7. Soruyu Yanıtlamayanlar				146	45,4
Toplam				301	100

Tablo 4.4'de öğrencilerin dinledikleri grup isimleri ve dinleme sıklıklarının şu şekilde olduğu görülmüştür: ilk sırada %15,9 Kolpa, ikinci sırada %10,2 Manga, üçüncü %8,6 Mor ve Ötesi, dördüncü %7,9 Model, beşinci %6,6 One Direction, altıncı sırada ise %5,35 Grup Seyranı dinledikleri görülmüştür. Öğrencilerin %45,5'ü soruyu yanıtlamamışlardır.

4.2. İkinci Alt Probleme ilişkin bulgular ve yorum

İkinci alt problemde öğrencilerin, '*Müzik tercihleri cinsiyete göre dağılımı nasıldır?*' sorusuna yanıt aranmıştır.

Tablo 4.5. Öğrencilerin cinsiyetleri ve müzik tercihi

Müzik Türleri	Kız	Erkek	Toplam	%
Arabesk Müzik	20	41	61	20,2
Pop Müzik	32	21	53	17,6
Rap Müzik	33	19	52	17,2
Dini Müzik	20	14	34	11,2
Klasik Batı Müziği	11	22	33	10,9
Caz Müziği	16	8	24	7,9
Türk Halk Müziği	7	15	22	7,3
Rock Müzik	4	9	13	4,3
Türk Sanat Müziği	4	5	9	2,9
Toplam			301	100

Tablo 4.5’de öğrencilerin cinsiyetleri ve müzik tercihlerinin şu şekilde olduğu görülmüştür; kız ve erkek öğrencilerin ilk sırada % 20,2 Arabesk Müzik, ikinci sırada %17,6 Pop Müzik, üçüncü sırada %17,2 Rap Müzik, dördüncü sırada %11,2 Dini Müzik, beşinci sırada %10,9 Klasik Batı Müzik, altıncı sırada %7,9 Caz Müzik, yedinci sırada, %7,3 Türk Halk Müzik, sekizinci sırada, %4,3 Rock Müzik, son olarak ise % 2,9 Türk Sanat Müziği dinledikleri tespit edilmiştir. Cinsiyet değişkenine göre ise kız öğrencilerin erkek öğrencilere oranla ilk sırada Pop Müzik dinledikleri, erkek öğrencilerin ise ilk sırada Arabesk Müziği tercih ettikleri görülmüştür. Kız öğrencilerin erkek öğrencilere göre Rap Müziği, Dini Müzik, Caz Müziğini daha çok tercih ettikleri, erkek öğrencilerin de kız öğrencilere göre Türk Halk Müziği ve Klasik Batı Müziğini daha çok tercih ettikleri görülmüştür.

Tablo 4.6. Öğrencilerin cinsiyete göre dinledikleri şarkıcı isimleri

Şarkıcı İsim	Kız	Erkek	Toplam	%
1. İbrahim Tatlıses	16	24	40	13,2
2. Arsız Bela	6	27	33	10,9
3. Mustafa Ceceli	25	5	30	9,9
4. Ahmet Kaya	8	20	28	9,3
5. Efekan	9	15	24	7,9
6. Hadise	12	5	17	5,7
7. Aşık Veysel	11	5	22	5,3
8. Hande Yener	10	4	14	4,6
9. Demet Akalın	8	4	12	3,9
10. İsmail YK	2	8	10	3,3
11. Murat Boz	6	4	10	3,3
12. Abdurrahman Önel	5	4	9	2,9
13. Bismilli Zeko	5			1,4
14. Ceza	4			1,3
Toplam			301	100

Tablo 4.6’da öğrencilerin cinsiyetlerine göre dinledikleri şarkıcı isimleri yer almıştır. Erkek öğrencilerin İbrahim Tatlıses’i ilk sırada dinledikleri, kız öğrencilerin ise Arsız Bela’yı, ikinci sırada kız öğrencilerin Mustafa Ceceli’yi, erkek öğrencilerin Arsız Bela’yı dinledikleri görülmüştür.

Tablo 4.7. Öğrencilerin cinsiyete göre dinledikleri şarkıcı ve şarkı isimleri

Şarkı ve Şarkıcı İsmi	Kız	Erkek	Toplam	%
1. İbrahim Tatlıses-Mavi Mavi	12	25	47	15,6
2. İbrahim Tatlıses-DertlerDerya Olmuş	11	32	43	14,2
3. Ahmet Kaya- Bahtiyar	7	28	35	11,6
4. Ahmet Kaya- Kum Gibi	9	21	30	9,6
5. Mustafa Ceceli- Limon Çiçekleri	24	4	28	9,3
6. Mustafa Ceceli-Es	21	6	27	8,9
7. Hadise-Düm Tek	13	12	25	8,3
8. Abdurrahman Önel- Medinenin Gülü	11	6	17	5,9
9. Abdurrahman Önel- Arafat İlahisi	10	8	18	5,6
10. Hande Yener- Ya ya ya	8	4	12	3,9
11. Sedat Uçan- Annem İlahisi	6	3	5	2,9
12. Gülşen- Irgalamaz Beni	3	2	5	1,6
Toplam			301	100

Tablo 4.7’de erkek öğrencilerin ilk sırada İbrahim Tatlıses’in Mavi Mavi şarkısını, kız öğrencilerin ise Mustafa Ceceli’nin Limon Çiçekleri şarkısını dinledikleri, ikinci sırada erkek öğrencilerin İbrahim Tatlıses’in Dertler Derya Olmuş şarkısını, kız öğrencilerin Mustafa Ceceli’nin Es şarkısını dinledikleri görülmüştür.

Tablo 4.8. Öğrencilerin cinsiyete göre dinledikleri grup isimleri

Grup İsmi	Kız	Erkek	Toplam	%
1.Kolpa	25	13	38	15,9
2.Manga	12	19	31	10,2
3.Mor ve Ötesi	17	9	26	8,6
4.Model	14	10	24	7,9
5.One Direction	20		20	6,6
6.Grup Seyran	9	7	16	5,3
7.Soruyu Yanıtlamayanlar			146	45,4
Toplam			301	100

Tablo 4.8’de kız öğrencilerin en fazla dinledikleri müzik grubu olarak Kolpa erkek öğrencilerin ise Manga’yı dinlediklerini, ikinci olarak kız öğrencilerin One Directon grubunu erkek öğrencilerin Kolpa müzik gruplarını dinlediklerini görülmektedir.

4.3. Üçüncü alt Probleme Ait Bulgular ve Yorum

Bu alt problemde ‘Öğrencilerin ders çalışırken müzik dinleme durumları nasıldır?’ sorusuna yanıt aranmıştır.

Tablo 4.9. Öğrencilerin ders çalışırken müzik dinleme durumları

	Kız	Erkek	Toplam	%
Evet Dinliyorum	85	117	202	66,4
Hayır Dinlemiyorum	23	47	70	23,9
Yanıtlamayanlar			29	9,7
Toplam			301	100

Tablo 4.9’da ders çalışırken erkek öğrencilerin kız öğrencilere oranla ders çalışırken müzik dinlemeyi daha fazla tercih ettikleri görülmüştür.

4.4. Dördüncü Alt Probleme Ait Bulgular ve Yorum

Bu alt problemde bir önceki soruyla ilgili olarak ‘Öğrencilerin ders çalışırken müzik dinleme amaçları nelerdir?’ sorusuna yanıt aranmıştır.

Tablo 4.10. Öğrencilerin ders çalışırken müzik dinleme amaçları

Grup İsmi	Kadın	Erkek	Toplam	%
Dikkatimi Toplamak için	30	51	81	40
Rahatlamak için	10	22	32	15,9
Daha hızlı öğrenmek için	13	12	25	12,42
Konuya odaklanmak için	37	27	64	31,68
Toplam			202	100

Tablo 4.10’da bir önceki soruya yanıt veren 202 öğrencinin müzik dinleme amaçları incelendiğinde ise; tercih edenlerin %40’lık kısmı ise dikkatini toplamak için müzik dinledikleri, %15,9 rahatlamak için % 31,68 daha hızlı öğrenmek için, %20,5 konuya odaklanmak için müzik dinledikleri tespit edilmiştir.

4.5. Beşinci Alt Probleme Ait Bulgular ve Yorum

Bu alt problemde ‘Öğrenciler müzik dinlerken hangi araçları kullanmaktadırlar?’ sorusuna yanıt aranmıştır.

Tablo 4.11. Öğrencilerin müzik dinlerken kullandıkları araçlar

	Sıralama	Kadın	Erkek	Toplam	%
Bilgisayar	1	42	34	76	25,2
Televizyon	2	32	21	53	16,7
Radyo	3	23	18	41	13,6
Mp3 Player	4	12	9	21	6,9
Cep Telefonu	5	6	3	9	2,9
Yanıtlamayanlar				100	66,4
Toplam				210	100

Tablo 4.11’de öğrencilerin müzik dinlerken ilk sırada %25,7 bilgisayar, ikinci sırada %16,7 televizyon, üçüncü sırada %13,6 radyo, dördüncü sırada %6,9 Mp3 player, beşinci sırada %2,9 cep telefonu kullandıkları görülmüştür.

V. BÖLÜM

5. Tartışma, Sonuç ve Öneriler

Bu bölümde araştırmada elde edilen bulgular tartışılmış ve araştırma sonuçları ortaya konulmuştur.

5.1. Birinci Alt Probleme ilişkin sonuç ve tartışma

Hani ilçesinde öğrenim gören ortaokul öğrencilerin dinlemeyi en çok tercih ettikleri müzik türleri incelendiğinde; öğrencilerin %20,2 oranında arabesk müziği tercih ettikleri, ikinci sırada ise %17,6 oranında ise pop müziği tercih ettikleri ortaya konulmuştur. Araştırmanın sonucu ülkemizde ve yurtdışında yapılmış araştırmalarla da paralellik göstermektedir. Altay (2009) Yozgat ilinde öğrenim gören ilköğretim öğrencilerinin müzik profillerini ortaya koymak için yaptığı çalışmasında öğrencilerin çoğunlukla pop müzik dinledikleri görülmektedir. Doğan (2009) ilköğretim ikinci kademe öğrencilerin müzik dinleme tercihlerini çeşitli değişkenler çerçevesinde incelediği çalışmasında alt sosyoekonomik düzeydeki öğrencilerin arabesk müziği dinlemeyi tercih ettiklerini ortaya koymuştur. Ulutürk (2008) yaptığı çalışmasında Bolu Güzel Sanatlar Lisesinde eğitim gören müzik öğrencilerinin müzik beğenilerini araştırdığı çalışmasında da benzer sonuçlar çıkmış öğrencilerin ilk sıralarda pop müzik dinlemeyi tercih ettikleri gözlenmiştir. Yine lise öğrencileri üzerine yapılan bir araştırmaya göre Angı (2012) lise öğrencilerinin demografik özellikleri ve müzik türlerinin arasındaki ilişkiyi incelemiştir. Ankara'da farklı liselerde öğrenim gören öğrenciler üzerinde yapılan çalışmanın sonucunda, Ulutürk (2008)'de olduğu gibi öğrencilerin en çok tercih ettikleri müzik türünün pop müzik olduğu belirlenmiştir. Uslu (2010) bu çalışmasında diğer çalışmalara göre yaş grubu açısından farklı olarak

Niğde Üniversitesi Eğitim Fakültesi Müzik bölümünde okuyan öğrenciler ve Niğde ilinde görev yapan öğretmenler üzerinde yaptığı araştırmada sonuç yine değişmemiş öğrenci ve öğretmenlerin ilk sıralarda pop müzik dinlemeyi tercih ettikleri görülmüştür. Tanyeli (2007) çalışmasında Güneydoğu Anadolu Bölgesinde çalışan müzik öğretmenlerin derslerde karşılaştıkları sorunları incelemiş ve öğrencilerin derslerde daha çok pop müzikleri dinlemek istediklerini belirtmiştir. Le Blanc (1979) farklı sosyo-ekonomik ve etnik kökenli 5.sınıf öğrencilerinin müzik tercihlerini bulmayı hedeflediği araştırmasında ülkemizdeki araştırmalara paralel bir sonuç olarak öğrencilerin pop müzik dinlemeyi tercih ettikleri görülmüştür. Hargreaves, Comber ve Colley (1995) araştırmalarında, İngiliz ortaöğretim kurumlarında öğrenim gören öğrencilerin çeşitli değişkenler çerçevesinde müzik tercihlerini incelediği çalışmanın sonucunda Le Blanc (1974) çalışmasında olduğu gibi öğrencilerin pop müziği ilk sırada dinlemeyi tercih ettikleri tespit etmiştir. K. Ang ve P. Yeoh (2002) yaptıkları araştırmada, Malezya’da ortaokul öğrencilerinin dinlemeyi tercih ettikleri müzik türleri olarak belirlenen etnik temelli Malezya müziğinden 20 şarkı, popüler müziğe ait 10 şarkı ve batı müziğine ait 10 şarkı seçilmiş, farklı türdeki bu müzikler öğrencilere dinletilmiş, beğendikleri müzik türlerini sıralamaları istenmiştir. Araştırmanın sonucunda, öğrencilerin en çok etnik ve pop müzik şarkıları ilk sıralarda tercih ettikleri belirlenmiştir. Bu çalışma sonucu bakımından diğerlerinden farklı olarak Dekaney (2005) çalışmasında yüksek öğrenime kayıtlı Afrika öğrencilerinin müzik tercihleri, Afrika ve Asya müziklerinin bulunduğu bir test uygulamış ve sonucunda da öğrencilerin daha çok aşına oldukları, kültürlerine yakın olan Afrika müziğini tercih ettikleri ortaya çıkmıştır. Bu sonuç diğer araştırma sonuçlarının dışında pop müzik dışında yerel kültürlerini kaybetmediklerinin bir göstergesi sayabiliriz. Aykut (2007) popüler kültür ve müzik ilişkisi irdelediği çalışmasında müziğin popülerleşmesinin diğer kültür öğelerine göre daha kolay olduğunu çünkü ulaşılması en kolay alanda bulunduğu için müziğin bize kendini farklı yollarla dayatıldığını, örneğin otobüste şoförün zevkine göre, mağazada mağaza sahibinin müzik zevkine göre seçtikleri müzikleri istemli ya da istemsiz dinlenmektedir. Küreselleşen dünyada tek tip insan tek tip kültür oluşmaya başlamış ve yerel kültürler yok olmaya başlamıştır. Tüm dünyayla birlikte ülkemizde de hakim olmaya başlayan bu kültür, popüler kültürdür. Türkiye ve Türkiye dışında

yapılan çeşitli çalışmalarda da sonuç aynıdır, insanlar kolay tüketilebilen müzikleri tercih etmektedir sonuçlar Aykut (2007)'un tezini destekler niteliktedir.

Öğrencilerin müzik beğenileri arasında yer alan şarkıcı, müzik grupları ve şarkılar, dinleme sıklıkları, öğrencilerin dinlemeyi tercih ettikleri şarkıcı isimleri şu şekildedir; en çok dinlenen şarkıcı ilk sırada arabesk müzik şarkıcısı olan %13,2 İbrahim Tatlıses'tir. Araştırmada öğrencilerin büyük çoğunluğunun arabesk müzik dinlemeyi tercih etmesi, en çok dinledikleri şarkıcının arabesk müzik şarkıcısı olması sonuçların tutarlı olduğunu göstermektedir. İkinci sırada rap şarkıcısı olan Arsız Bela'nın %10,9 oranla, üçüncü sırada Türk pop müziği şarkıcısı %9,9 oranında Mustafa Ceceli'nin dinlendiğini, dördüncü sırada %9,3 Ahmet Kaya, beşinci sırada Efekan %7,9, altıncı sırada Hadise %5,6, yedinci sırada Türk halk müziği ozanı Aşık Veysel'in %5,3, sekizinci sırada Türk pop müziği şarkıcısı Hande Yener %4,6, dokuzuncu sırada Türk pop müziği şarkıcısı Demet Akalın %3,9, onuncu sırada İsmail YK %3,3, onbirinci sırada Türk pop müziği şarkıcısı olan Murat Boz %3,3, onikinci sırada dini müzik şarkıcısı Abdurrahman Önül %2,9, on üçüncü sırada Diyarbakır'ın yöresel şarkıcısı olan Bismilli Zeko %1,4, son olarak ise rap Müzik şarkıcısı %1,3 oranla Ceza'nın dinlendiği ortaya konulmuştur. Dekanaey (2005) araştırmasının sonucunda insanların genellikle kendi kültürlerine yakın olan müzikleri tercih ettikleri görülmüştür fakat Hanideki ortaokul öğrencilerine bakıldığında öğrencilerin son sıralarda kendi kültürlerine yakın müzikleri dinledikleri görülmüştür.

Öğrencilerin dinlemeyi en çok tercih ettiği şarkıcılar şu şekildedir; ilk sırada arabesk müzik şarkıcısı İbrahim Tatlıses %13,2 (%5,28 kız öğrenciler, %7,92 erkek öğrenciler), ikinci sırada Arsız Bela %10,9 (%1,98 kız öğrenciler, %8,91 erkek öğrenciler), üçüncü sırada pop müzik şarkıcısı olan Mustafa Ceceli % 9,9 (%8,25 kız öğrenciler, %1,65 erkek öğrenciler) dinledikleri görülmüştür.

5.2. İkinci Alt Probleme ilişkin sonuç ve tartışma

Öğrencilerin cinsiyetleri ve müzik tercihlerinin şu şekilde olduğu görülmüştür; kız ve erkek öğrencilerin ilk sırada %20,2 Arabesk Müzik, ikinci sırada %17,6 Pop Müzik, üçüncü sırada %17,2 Rap Müzik, dördüncü sırada %11,2 Dini Müzik, beşinci sırada %10,9 Klasik Batı Müzik, altıncı sırada %7,9 Caz Müzik, yedinci sırada, %7,3 Türk Halk Müzik, sekizinci sırada,%4,3 Rock Müzik, son olarak ise %2,9 Türk Sanat Müziği dinledikleri tespit edilmiştir. Cinsiyet değişkenine göre ise kız öğrencilerin erkek öğrencilere oranla ilk sırada Pop Müzik dinledikleri, erkek öğrencilerin ise ilk sırada Arabesk Müziği tercih ettikleri görülmüştür. Kız öğrencilerin erkek öğrencilere göre Rap Müziği, Dini Müzik, Caz Müziğini daha çok tercih ettikleri, erkek öğrencilerin de kız öğrencilere göre Türk Halk Müziği ve Klasik Batı Müziğini daha çok tercih ettikleri görülmüştür. Erkek öğrencilerin ilk sırada arabesk müziği, kız öğrencilerin de ilk sırada pop müzik dinlemesi Doğan (2008) araştırmasıyla paralellik göstermektedir. Doğan (2008) çalışmasında da ilk sırada erkek öğrenciler arabesk müzik kızlar ise ilk sırada pop müzik dinlemektedirler. Le Blanc (1979), Aykut (2007), Ulutürk (2008), Uslu (2010), Altay (2009) çalışmalarında ise cinsiyet fark etmeksizin öğrencilerin ilk sırada pop müzik dinledikleri görülmüştür.

5.3. Üçüncü Alt Probleme ilişkin sonuç ve tartışma

Hani ilçesinde öğrenim gören ortaokul öğrencilerinin ders çalışma sırasındaki müzik dinleme tercihlerinin incelendiğinde; öğrencilerin % 64,5'inin ders çalışırken müzik dinlemeyi tercih ettikleri bu oran içinde, kız öğrencilerin %12,5'nin erkelerin ise %23'nün ders çalışırken müzik dinler misiniz? sorusuna evet dedikleri görülmüştür. Araştırma sonucuna göre erkek öğrencilerin, kız öğrencilere göre ders çalışırken müzik dinlemeyi daha fazla tercih ettikleri tespit edilmiştir.

5.4. Dördüncü Alt Probleme ilişkin sonuç ve tartışma

Hani'de öğrenim gören ortaokul öğrencilerinin müzik dinleme amaçları incelendiğinde, öğrencilerin %40'lık kısmı ise dikkatini toplamak için müzik dinledikleri, %15,9 rahatlamak için % 31,68 daha hızlı öğrenmek için, %20,5 konuya odaklanmak için müzik dinledikleri tespit edilmiştir.

5.5. Beşinci Alt Probleme ilişkin sonuç ve tartışma

Hani'de öğrenim gören ortaokul öğrencilerin müzik dinlerken ilk sırada televizyonu kullandıkları, ikinci sırada cep telefonu, üçüncü sırada radyo ve son olarak Mp3 çaları kullandıkları; tercihlerin kız ve erkekler arasında anlamlı bir fark olmadığı görülmüştür. Bu sonucuyla İmrik'in (2006) toplumlarda statünün müzik tercihlerini araştırdığı çalışmasında alt tabaka diye adlandırılan bireylerin en çok tercih ettikleri müzik dinleme araçları olarak televizyon ve radyo olarak belirlenmiştir. Badıllı (2008) çalışmasında ilköğretim öğrencilerinin müzik dinleme aracı olarak ilk sırada televizyonu kullandıkları sonucu bu araştırmayla paralellik göstermektedir. Farklı olarak Altay (2009) araştırmasında Yozgat ilindeki öğrenim gören ilköğretim 2. kademe öğrencilerinin müzik dinlerken daha çok ipod ve mp3 çalar kullandıkları sonucuna ulaşmıştır.

5.6. Öneriler

- Bu araştırma sınırlılıklarından dolayı Diyarbakır Hani ilçesinde öğrenim gören ortaokul öğrencilerini kapsamaktadır. Bu araştırmadaki aynı değişkenler ya da ve farklı değişkenler çerçevesinde yeniden yapılarak farklı bölgelerdeki, aynı düzey öğrencilere uygulanarak araştırma sonuçları karşılaştırılabilir.
- Müzik derslerinin daha verimli işlenebilmesi için güncel ve popüler müziklerin ders kitaplarında daha fazla yer verilerek öğrencilerin müzik dersine olan ilgisi arttırılabilir.

- Kaliteli müzik etkinlikleri Şehir dıŐına çıkararak, ilçelerde ulaŐması için idari yönetimler tarafından yaygınlaŐtırılması sağlanabilir.
- Müzik ğretmenleri okul koro çalıŐmaları dışında farklı etkinliklere yönlenmeleri için Milli Eğitim Bakanlığı tarafından gerekli materyal desteği sağlanabilir.
- Öğrencilerin müzik tercihlerinde kitle iletişim araçlarının olumsuz etkilerinin azaltılması için müzik öğretmenleri derslerde farklı müzik türlerinden seçkin örnekler dinletebilir.
- Öğrencilerin ders çalışırken diledikleri müzikler ebeveynler tarafından denetlenebilir.
- Özelden genele ilkesiyle öğrencilere öncelikle bulundukları yörenin halk ezgilerinin tanıtımı sağlanıp sonrasında evrensel müzikle tanıştırılması için müzik ders kitap içerikleri uzmanlar tarafından yeniden düzenlenebilir.
- Müzik derslerinde öğrencilerin seçkin müzik türlerinden oluşan bir arŐivi oluŐturması sağlanabilir.

KAYNAKÇA

- Akça, R.P. ve Şenol, V. (2012) Müzik, Reklam ve Kitle İletişimin Ergen Üzerideki Etkisi. *Akademik Bakış Dergisi*, 28, Ocak – Şubat 2012 Uluslararası Hakemli Sosyal Bilimler E-Dergi
- Altay, E (2009). *Yozgat İlindeki İlköğretim Düzeyindeki Öğrencilerin Müzik Profillerinin İncelenmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kayseri.
- Ang, K. ve Yeoh, P.(2002). Music Preferences of Malaysian Students and KBSM Curriculum Implications *Pertanika J. Soc. Sci. & Hum. Universiti Putra Malaysia Press*, 10(1), 43-51.
- Aydoğan, Y. ve Gürsoy, F. (2007). Müzik dinleme alışkanlıklarının ve bazı değişkenlerin lise ikinci sınıf öğrencilerinin sürekli kaygı düzeyleri üzerindeki etkilerinin incelenmesi. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 7, 59-67
- Badıllı, H. (2008). *İlköğretim Öğrencilerinin Müzikal Yaşantılarının ve Müzik Dersinden Beklentilerinin İncelenmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Biricik, E. D. (2007). *İlköğretim İkinci Kademe Öğrencilerinin Müzikal Bilgi Düzeyi İle Müzikal Beğenileri Arasındaki İlişki*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Chuang, P. (2008). *A Survey Study in Primary School Students' Music Preference for Music Style and Performing Medium of Taiwanese Native Music*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Tainan National University of Tainan, Department of Music.

- Dekaney, E. M. ve Macedo, E. C. (2005). Cultural tolerance and music preference: The effect of interdisciplinary lessons on students aesthetic response. *Psicologia: Teoria e Prática*, 7, 115-133.
- Doğan, H. (2008). *İlköğretim 2.Kademe Öğrencilerinin Müzik Türü Tercihlerini Çeşitli Değişkenler Açısından Değerlendirilmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sakarya.
- Erdal, B. (2009). *Müzik Türlerinin Tercih Edilmesinde Kişilik Özellikleri ve Beğeni İlişkisi*. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü, İzmir.
- Erten, Ö. (2011). *Müzik Dinleyerek Okumanın Okuduğunu Anlama Üzerindeki Etkisi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bolu.
- Ertenli, İ. (2014). *Ortaokul 8.Sınıf Öğrencilerinin İlköğretim Müzik Dersi Öğretim Programında Yer Alan Müzik Türlerini Dinleme Durumlarına ve Programın Müzik Türü Tercihleri Üzerindeki Etkisine İlişkin Görüşleri (Çankaya İlçesi Örneği)*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Gedik, A. C. (2007). *Popüler Müzikte Beğeni Farklılıkları Bir Fmri Çalışması* Yüksek Lisans Tezi: Dokuz Eylül Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü, İzmir.
- Greer, Dorow, Randall, (1974). Music listening preferences of elementary school children . *Journal of Research in Music Education*, 22, 284-291.
- Güdek, B. (2010). *Kültürel ve Müziksel Çeşitliliğin Türkiye’de Müzik Eğitimi İçindeki Yeri IX. Ulusal Müzik Eğitimi Sempozyumu (15-17 Aralık 2010, İstanbul, ss. 126-134).*
- Hagreaves, Comber, Colley (1995). Effects of age, gender, and training on musical preferences of British Secondary School Students. *Journal of Research in Music Education* , 43, 242-250.

Hani'nin Tarihi ve Coğrafi Konumu 26 Mayıs 2018 tarihinde <http://www.hani.gov.tr/> sitesinden alınmıştır.

Hatay, L. (2011). *Üniversite Akademik Çevresinin Klasik Müzik İle İlgili Beğeni Tutumları ve Akademik Alanları Arasındaki İlişki* Yüksek Lisans Tezi: Başkent Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

İlyasoğlu, E.(2003). *Zaman İçinde Müzik* (7.Baskı). İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.

İmik, Ü. (2006).Müziksel Beğenide Sosyal Statünün Rolü. *İnönü Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 24, 273-291.

İstanbul, S. (2009). *İç Anadolu Bölgesinde Güzel Sanatlar ve Spor Liseleri Müzik Bölümünde Eğitim Gören Kırsal Kökenli ve Kent Kökenli Öğrencilerin Müzik Profillerinin İncelenmesi* Yüksek Lisans Tezi: Niğde Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Niğde.

Karasar, N. (1991). *Bilimsel Araştırma Teknikleri*, Ankara: Sanem Matbaacılık, 4. Basım.

Karışçı, G (2007). *Müzik Beğenisinde Kültürel Etkenler Bir Fmri Çalışması* Doktora Tezi: Dokuz Eylül Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü, İzmir.

Kaya Bodur, F. ve Atalay, A. (2010). *Sosyo-Kültürel Değişim Sürecinde Üniversite Gençliğinin Türk Müziği Kültürü Üzerine Bir Araştırma*. 18th EAS Kongresinde sunulan bildiri (26-29 Nisan, Bolu, ss. 69-80), Ankara: Müzik Eğitimi Yayınları

Kayhan, K. (2011). *Üniversite Öğrencilerinin Klasik Müzik Dinleme İle İlgili Beğeni Tutumları* Yüksek Lisans Tezi: Başkent Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

Kuyucu, M. (2013). Türkiye’de Radyo Macerasının Üniversite Öğrencilerinin Müzik Tüketim Alışkanlıklarına Etkisi Üzerine Bir Araştırma. *Akademik Bakış Dergisi*,38, 694-528.

- Law, Wing-Wah and Ho, Wai-Chung (2006). Culture, music education and the state in Hong Kong and Taiwan in a Global Age. *Bulletin of the Council for Research in Music Education*, 169, 63-77.
- Le Blanc, A. (1979). Müzik Generic Style Music Preferences of Fifth-Grade Students *Journal of Research in Music Education*, 27, 255-270.
- Noyan, H. (2012). *Müzik Dersinin Müzik Beğenisine Göre İlköğretim Öğrencileri Üzerindeki Olumlu ve Olumsuz Etkilerinin Araştırılması* Yüksek Lisans Tezi: Cumhuriyet Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Sivas.
- Ocakçı, N. (2000). *Kentleşme, Kuşaklar ve Müzik-Üsküdar İlçesinde 1980 Doğumlu Lise Öğrencilerinin Müzik Beğenilerinin Ailelerinden Farklılaşması* Yüksek Lisans Tezi: Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Sakai, W(2010). Music preferences and family language background a computer-supported study of children's listening behavior in the context of Migration University of Hamburg, Germany. *Journal of Research in Music Education*, 59, 174-195.
- Say, A. (2005). *Müzik Sözlüğü*. Ankara: Müzik Ansiklopedisi Yayınları.
- Tanyeli, D. (2007). *İlköğretim Okullarında Görev Yapan Müzik Öğretmenlerinin Müzik Derslerinde Karşılaştıkları Sorunlar ve Nedenlerine İlişkin Görüşler (Güneydoğu Anadolu Bölgesi Örneği)* Yüksek Lisans Tezi: Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Uçan, A. (2005). *Türk Müzik Kültürü* (2.Baskı). Ankara: Evrensel Müzikevi.
- Ulutürk, N. (2008). *Anadolu Güzel Sanatlar Lisesi Müzik Bölümü Öğrencilerinden Dinlemeyi Tercih Ettikleri Müzik Türleri* Yüksek Lisans Tezi: Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bolu.

Uslu, N. B (2010). *Niğde İlinde Görev Yapmakta Olan Müzik Öğretmenleri ile Niğde Üniversitesinde Öğrenim Görmekte Olan Üniversite Öğrencilerinde Çeşitli Değişkenler Açısından Müziksel Beğenilerinin İncelenmesi* Yüksek Lisans Tezi: Niğde Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Niğde.

Uz, T. (2010) *İlköğretim Okul Servislerinde Dinlenen/Dinletilen Müziklerin İncelenmesi* Yüksek Lisans Tezi: Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.

Yağışan, N (2013). Üniversite Öğrencilerinin Müzik Tercihleri ve Saldırganlıkla İlişkisi *Sanat Eğitimi Dergisi*, 2(1), 98-113.

EKLER

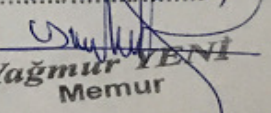
Ek 1. İl Milli Eğitim Müdürlüğü İzini

Ek 2. Araştırma Onay Formu

Ek 3. Müzik Beğenisi Anket Soruları

Ek 4. Kişisel Bilgi Formu

Ek 1. İl Milli Eğitim Müdürlüğü Araştırma İzni

	T.C. DIYARBAKIR VALİLİĞİ İl Millî Eğitim Müdürlüğü
Sayı : 30769799/604.01.02/604980 Konu: Araştırma İzni	11/02/2014
ABANT İZZET BAYSAL ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜNE (Eğitim Bilimler Enstitüsü)	
<u>BOLU</u>	
Üniversitenizin Eğitim Bilimleri Enstitüsü öğrencilerinden Ceren ALBAYRAK'ın, "Ortaokul Öğrencilerinin Müzik Beğeni ve Dinleme Tercihlerinin incelenmesi" adlı tez çalışması Araştırma ve Değerlendirme Komisyonumuz tarafından incelenmiş olup, Diyarbakır ili Hani ilçesinde bulunan Atatürk Ortaokulu, Hürriyet İmam Hatip Ortaokulu, Cumhuriyet Yatılı Bölge Ortaokulu, Şehit Teğmen Hakan Kabil Ortaokulların 5,6,7 ve 8.sınıflarında yapılacak araştırmalarının ve çalışmalarının eğitim öğretim faaliyetlerini aksatmayacak şekilde uygulanması müdürlüğümüzce uygun görülmüştür.	
Bilgilerinize arz ederim.	
Mehmet Hadi AĞIRBAŞ Millî Eğitim Müdürü	
<u>EKİ:</u> 1- Araştırma Değerlendirme Formu 2- Onaylı Anket Formu (3 Sayfa)	
Güvenli Elektronik İmza Aslı ile Aynıdır. 11.10.2014 Yağmur YENİ Memur	
Bu belge, 5070 sayılı Elektronik İmza Kanununun 5 inci maddesi gereğince güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır Evrak teyidi http://evraksorgu.meb.gov.tr adresinden f49c-2cfa-34be-a1b3-bd49 kodu ile yapılabilir.	
Mehmet Akif ERSOY Cad. Yenişehir/DIYARBAKIR Elektronik Ağ: www.meb.gov.tr e-posta: istatistik21@meb.gov.tr	Ayrıntılı bilgi için: Mesut OK VHKİ Tel: (0 412) 226 58 50 Faks: (0 312) 226 58 28

Ek 2. Araştırma Onay Formu

T.C.
DİYARBAKIR VALİLİĞİ
İl Millî Eğitim Müdürlüğü
Araştırma Ve Değerlendirme Formu

ARAŞTIRMA SAHİBİNİN	
Adı Soyadı	Ceren ALBAYRAK
Kurum / Üniversitesi	Abant İzzet Baysal Üniversitesi/Eğitim Bilimler Enstitüsü
Araştırma yapılacak eğitim kurumu ve kademesi	Diyarbakır İli Hani İlçesinde bulunan Atatürk Ortaokulu, Hürriyet İmam Hatip Ortaokulu, Cumhuriyet Yatılı Bölge Ortaokulu, Şehit Teğmen Hakan Kabil Ortaokulu
Araştırma Konusu	Ortaokul Öğrencilerinin Müzik Beğeni ve Dinleme Tercihlerinin İncelenmesi: Diyarbakır/Hani Örneği
Kurum / Üniversitesi onayı	Var
Araştırma /Proje / Ödev / Tez Önerisi	Tez Önerisi
Veri Toplama Araçları	Anket
Görüş İstenilecek Birim / Birimler	
KOMİSYON GÖRÜŞÜ	
Müdürlüğümüz anket araştırma ve değerlendirme komisyonu tarafından yapılan incelemede "Ortaokul Öğrencilerinin Müzik Beğeni ve Dinleme Tercihlerinin İncelenmesi: Diyarbakır/Hani Örneği" Diyarbakır İli Hani İlçesinde bulunan Atatürk Ortaokulu, Hürriyet İmam Hatip Ortaokulu, Cumhuriyet Yatılı Bölge Ortaokulu, Şehit Teğmen Hakan Kabil Ortaokullarına yönelik uygulanacak anket çalışmasının komisyonumuzca sakınca olmadığına dair oy birliği ile karar verilmiştir.	
Komisyon Kararı	Oy birliği
Muhalef Üyenin Adı ve Soyadı:	Gerekçesi;
.....	
.....	
KOMİSYON 10.02.2014	
Komisyon Başkanı Mehmet AKIN	Üye Mesut OK
	Üye Ali KÖNAN

Ek 3. Müzik Beğenisi Anket Soruları

MÜZİK BEĞENİSİ ANKET SORULARI

Sevgili Öğrenciler,

Aşağıda müzik beğenilerinizi belirlemeye yönelik anket soruları bulunmaktadır. Bu anket çalışması Ortaokul Öğrencilerinin Müzik Beğeni ve Profillerinin İncelenmesi: Diyarbakır / Hani Örneği adlı tez çalışmasına katkı sağlaması için bilimsel amaçlarla yapılmaktadır. Ankette Diyarbakır İli, Hani ilçesinde Milli Eğitim Bakanlığına bağlı ortaokullarda öğrenim gören öğrencilerin müzik beğeni belirlemeye yönelik sorular bulunmaktadır. Lütfen sorulara içtenlikle cevap veriniz. Toplanan bilgiler sadece bu araştırmada kullanılacak ve kişisel bilgileriniz gizli kalacaktır. Yapacağınız katkılar için teşekkür ederim.

AİBÜ Eğitim Bilimleri Enstitüsü
Yüksek Lisans Öğrencisi
Ceren ALBAYRAK

Kişisel Bilgiler

1) Adınız ve Soyadınız:

2) Cinsiyetiniz:

3) Yaşınız:

4) Okulunuzun adı: () Yatılı () Gündüzlü

Müzik Beğenileri

- 1) Aşağıda verilen müzik türlerini, beğeniniz doğrultusunda en çoktan en aza doğru 1'den 10'a kadar sıralayınız. (Müzik türlerine göre popüler şarkıcı isimleri, müzik türlerinin yanlarında örnek olarak verilmiştir)

() Pop Müzik (örn. Mustafa Ceceli)

() Rock Müzik (örn. Model)

() Arabesk Müzik (örn. İbrahim Tatlıses)

() Rap Müzik (örn. Ceza, Arsız Bela)

- () Türk Halk Müziği (örn. Aşık Veysel)
 () Türk Sanat Müziği (örn. Emel Sayın)
 () Klasik Batı Müziği (örn. W.A.Mozart)
 () Caz Müziği (örn. Kerem Görsev)
 () Dini Müzik-İlahi

- 2) Aşağıdaki tabloda bulunan “şarkıcı ismi” ve “grup ismi” bölümlerine, en çok beğendiğiniz üç şarkıcının ve üç müzik grubunun isimlerini yazarak, bu bölümün karşısında bulunan “dinleme sıklığı” bölümüne de, o şarkıcıyı veya müzik grubunu ne sıklıkta dinlediğinizi aşağıda belirtilen dinleme sıklığı seçeneklerinden yalnızca bir tanesini (X) işaretini kullanarak işaretleyiniz.

Şarkıcı ismi	Dinleme sıklığı			
	Çok sık	Sıklıkla	Nadiren	
1.				
2.				
3.				
Müzik Grubu ismi				
1.				
2.				
3.				

- 3) Aşağıdaki tabloda bulunan “şarkı ismi” bölümüne, en çok dinlediğiniz üç şarkının ismini, söyleyen şarkıcı veya grupta beraber yazarak, bu bölümün karşısında bulunan “dinleme sıklığı” bölümüne de, o şarkıyı ne sıklıkta dinlediğinizi aşağıda belirtilen dinleme sıklığı seçeneklerinden yalnızca bir tanesini (X) işaretini kullanarak işaretleyiniz.

Şarkı İsmi	Dinleme sıklığı			
	Çok sık	Sıklıkla	Nadiren	
1.				
2.				
3.				

Müzik Dinleme Tercihleri

1)a) Ders çalışırken müzik dinliyor musunuz? (Cevabınız Evet ise lütfen b seçeneğine geçiniz.)

a) Evet dinliyorum. b) Hayır dinlemiyorum.

b) Aşağıdaki cümleyi size en uygun olan seçeneklerden biri ile doldurunuz.

“Ders çalışırken müzik dinliyorum”.

- a) Dikkatimi toplamak için
- b) Rahatlamak için
- c) Daha hızlı öğrenmek için
- d) Konuya odaklanmak için

2) Müzik dinlemek için hangi araçları kullanıyorsunuz? (Lütfen en çok kullandığınızdan en aza doğru bir sıralama yapınız)

- () Bilgisayar
- () Televizyon
- () Radyo
- () Mp3 player
- () Cep telefonu

Ek 4. Kişisel Bilgi Formu

Ceren ALBAYRAK 1988 yılında Yozgat'ın Akdağmadeni ilçesinde doğdu. İlkokulu Yozgat, Adana ve Mersin illerinde tamamladı. Lise eğitimini Mersin Nevit Kodallı Anadolu Güzel Sanatlar Lisesi'nde aldı. Üniversite eğitimini Abant İzzet Baysal Üniversitesi Güzel Sanatlar ABD Müzik Öğretmenliği Bölümü'nde tamamladı. Yüksek Lisans eğitimini ise Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Güzel Sanatlar ABD Müzik Bölümü'nde sürdürdü. Lisans eğitimin ardından doğu görevini Diyarbakır, Hani Cumhuriyet Yatılı Bölge Okulu'nda Müzik Öğretmeni olarak yaptı, ardından atandığı Mersin'in Toroslar ilçesine bağlı Arslanköy Ortaokulu'nda Müzik Öğretmeni olarak görevini sürdürmektedir.

İletişim Bilgileri:

e-mail : c_albayrak188@hotmail.com

Tel. : 0507 695 9476